

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . . K 26.—
 za en mesec " 2-20
 za Nemčijo celoletno . . . " 29.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . . K 24.—
 za en mesec " 2.—
 V upravi prejemati mesečno . . . 1-70
Sobotna izdaja:
 za celo leto " 7.—
 za Nemčijo celoletno . . . " 9.—
 za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEK

== Inzerati: ==
 Enostolpna pettivrsta (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat " 15 "
 za trikrat " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Paročna oznazila, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostolpna pettivrsta po 20 vin.
 == Poslano: ==
 enostolpna pettivrsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvemši ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vosni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 28.511,
 bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Pod staro slovensko zastavo.

Včeraj je bila vsa Ljubljana pod vtiskom globokoresne, veličastne manifestacije S. L. S. — manifestacije globoke žalosti po ljubljennem prestolonasledniku, nadvojvodi Francu Ferdinandu, ljubezni do njega in idealov, katere je zastopal in radi katerih je moral pasti kot žrtev pod roko tistih, ki hrvaško-slovensko katoliško misel enako sovražijo kot habsburško cesarsko hišo. Včerajšnji shod je govoril vsakemu jasno o stališču našega ljudstva — vse drugo, kar je izven tega stališča, je ravnatoko protislovensko kot protidržavno. S tega stališča bo odslej vse dogodke treba presojati z bistriim pogledom in o d l o č n i m i d e j a n j i .

Pred včerajšnjim manifestacijskim shodom je bila v frančiškanski cerkvi sveta maša za blagopokojnega prestolonaslednika in njegovo soprogo. Pred velikim oltarjem so stale zastave S. K. S. Z., zavite v črnino. Po sveti maši se je pa pomikala množica in sredi med množico 11 zastav S. K. S. Z., v veliko dvorano »Uniona«. V veliki dvorani so bili na odru stoli za poslance in župane, vsa ostala dvorana in galerija sta bili brez stolov. In tu je stalo v dvorani mož ob možu, nad 4000 oseb, galerije pa so zasedle slovenske katoliške žene in dekleta. Tako ogromnega shoda še ni videla »Unionova« dvorana. Nad odrom je bila sredi cipres odeta s črnimi flori podoba prestolonaslednika, pod njo hrvaška, cesarska in slovenska zastava, ovita v črni flor. Na odru je stal sredi zelenja kip cesarja Franca Jožefa I., okolu njega pa zastavonoše z zastavami. Vse svetilke v dvorani so gorele, vse so bile črne ovite, okrašene s črnimi trakovi. Ta dekoracija in ta množica, kateri si videl na obrazih žalost, zavest in odločnost, je učinkovala pretresljivo.

Shoda se je udeležil prevz. gospod knezoškof ljubljanski dr. Jeglič, veliko število državnih in deželnih poslancev S. L. S., župani in občinski svetovalci niso prišli samo iz ljubljanske okolice, ampak prihitali so tudi iz raznih krajev dežele. Poslanci, župani in reditelji shoda so imeli vsi bele nagelje zavite v črni flor.

Veličastni shod je otvoril državni poslanec za ljubljansko okolico kom. svetnik d. Fran Povše:

Deželni in državni poslanec Povše je izvajal:

Naprošen, da otvorim današnje slavnostno zborovanje slovenskega krščanskega ljudstva, otvarjam to naše posvetovanje s pozdravom in z izrazom radosti, da ste v tolikem številu prišli na to zborovanje. Ko se je danes teden raznesla vest o atentatu na prestolonaslednika in njegovo prejasno soprogo po širni Avstriji in je tudi došla ta pretužna žalosna vest v slovenske pokrajine, je zaplakalo slovensko ljudstvo ob strašni nesreči, ki je zadela našo dinastijo in našo slovensko domovino. Plakalo je slovensko pošteno, lojalno, svojemu prestolu vedno zvesto udano ljudstvo. Saj se je zavedalo, da je s smrtjo nadvojvode Fran Ferdinanda izgubilo neizmerno veliko! Nadvojvoda Fran Ferdinand je bil pozvan nasledovati na prestolu Avstrije kot vladar Avstrije. Fran Ferdinand, ki sedaj v Bogu počiva in uživa plačilo božje za svoje vzorno krščansko življenje in svoje delo, Fran Ferdinand se je tudi z vso resnostjo in vestnostjo pripravljal na svoj vzvišeni poklic. Fran Ferdinand, ki bi imel kmalu nastopiti vladarstvo šiirne domovine Avstrije, je mnogo let preudarjal, po kaki poti naj hodi v srečo Avstrije, in po vestnem preudarku je prišel do svojega cilja in smotra, da si je osnoval, rekel bi, v kamen vklesal pot, po kateri naj hodi v srečo Avstrije. In ako razmotrivamo njegovo življenje, vidimo, da je glavno načelo njegovega

delovanja in njegovega programa bila misel, da je spas, rešitev in sreča Avstrije še vedno in signo crucis — v znamenju sv. križa, in mi vidimo, da je celo njegovo življenje bilo pretkano polno udanosti do Boga in sv. križa! Neizmerna je izguba, ki nas je zadela po smrti prestolonaslednika Fran Ferdinanda. Neizmerna boleost se poraja v naših dušah, in človek, zroč v ta žalostni položaj, bi skoro obupal. Toda verno ljudstvo ne sme nikdar obupati, kajti kdor veruje v Boga, ta ve, da se lahko ozira v našega najboljšega Očeta, v Boga, ki tudi našega poštenega slovenskega ljudstva nikdar zapustil ne bo! — Dragi moji! Kruta, zaničevanja vredna, predrzna in prokletstva vredna roka je segla po življenju najplemenitejšega Habsburžana. Vsekala je grozno rano avstrijski dinastiji in vsem narodom. Toda, dragi moji, mi nočemo obupati! Zvesto se zavedamo, kakor je danes propovednik govoril v cerkvi, da nas teši ena zavest, to je božja previdnost, ki nam je ohranila 84 letnega sivega vladarja Franca Josipa I., k i še živi, še bdi in čuva nad vsemi narodi in nad mogočno Avstrijo, in če kedaj, je gotovo danes v teh žalostnih dneh dolžnost vsakega poštenega Avstrijca, osobito pa nas Slovencev, da prihajamo z molitvijo k nebu, da ljubi Bog ohrani vzlic visoki starosti še nebroj let našega vladarja v srečo in slavo Avstrije! Dragi moji! Nebroj solza je rosilo na slovensko zemljo te dni, ko je brzovlak vozil po naših slovenskih livadah truplo nepozabnega velikana, prestolonaslednika Fran Ferdinanda in njegove do smrti mu zveste tovarišice Zofije. Rosila so solze očesa našega poštenega, dinastiji vedno udanega ljudstva slovenskega. Pošiljali smo svoje molitve k Bogu, da plemenitemu velikanu povrne v svetih nebesih vse, kar je storil za slavo Avstrije, za sveto cerkev in sveto vero! Teško je človeku, ki je ganjen v globokosti svoje duše, veliko govoriti, ne da bi se pri tem solzil. Hočem torej prenehati. Zbrali ste se prevzvišeni gospod vladika kot cerkveni knez na Kranjskem, zbrali ste se častiti duhovni gospodje, zbrali ste se gospodje poslanci Slovenske Ljudske Stranke v državnem in deželnem zboru, zbrali ste se župani in občinski možje, prišlo si ljudstvo, slovensko ljudstvo, da skupno manifestiraš, kar veleva duša poštenega ljudstva, da da duška svojim čustvom. Vprašam Vas, kdo je bolj poklican dati izraza čustvom, ki navdajajo naša verna srca, kakor oni mož, ki vodi naš narod, naš voditelj dr. Šusteršič, naš deželni glavar. (Živahni živio-klici in ploskanje.) Zaraditega ga naprošam, da prevzame besedo in govori iz srca nas vseh. (Ponovni viharni živio-klici in ploskanje.)

DEŽELNI GLAVAR DR. ŠUSTERŠIČ:

Dva vzor-človeka.
 Mrtvim čast in molitev, življenju pravica! Mrtvim čast! Dva mrtva, ki sta čast uživala in zaslužila v življenju, ki zaslužita čast in molitev po smrti! Dva blaga človeka, čast človeškemu rodu, čast širni Avstriji, čast vsem narodom naše šiirne monarhije. Dva človeka, katerih dražestno dobrotljivost je skušal marsikdo, komur je bila sreča tako mila, da je prišel z njima v stik!
 Nič ne označuje bolj značaja človeka, kakor kaka mala dogodbica iz njegovega življenja. Naj vam takoj podam eno tako sličico.
 Tam daleč proti zapadu v Pirenejah ob španski meji imam prijatelja, malega skromnega duhovnika. Ko se je sedanjí španski kralj poročil, je moral nadvojvoda Fran Ferdinand iti v Madrid zastopat pri slavnostih našega svetlega vladarja. Njegova blaga soproga ga je spremila do španske meje. Bila

je nevarna stvar pohod v Madrid, koder so se takrat pojavljali anarhistični atentati proti kralju. Vojvodinja je zapustila svojega soproga ob španski meji in je hitela v Lurd k Materi božji prosit zanj, da ga ščiti in čuva, in oni duhovnik mi je pravil, kako ga je obiskala, kako prijazna in ljubezniva je bila, kako prisrčno se je poslovila od njih. Da, je rekel, še dekli je dala roko, ko je odšla. Vidite, ta slika nam kaže, kako blagi ljudje so to bili, kako globoko verni, srečni in dobri. In kdor jih je opazoval, jaz sem imel opetovano priliko priti z njimi v dotiko, je videl, kako se gibljejo med narodom, med ljudstvom. Radi so prihajali o počitnicah med ljudstvo, in akoravno so imeli krasne gradove, so šli in stanovali v kakem hotelu in so se gibali med drugimi gosti čisto priprosto in prisrčno. Kdor je videl ta prijazen pogled v licu, je to občutil kakor solnčni žarek, ki je prevzel srce vsakega, ki je bil tako srečen, da se je približal tema človekoma, ki sta bila dika in ponos naše Avstrije, dika in ponos človeštva. (Viharno odobravanje.)

Kako krasno, kako čisto, kako vzorno rodbinsko življenje! Dragi moji! Verjemite mi, kakršen je človek doma, tak je tudi drugod, in na tem ga spoznate. Mož, ki je kaj vreden, je dober soproga, žena, ki je kaj vredna, je dobra soproga. Mož, ki je kaj vreden, je dober oče, žena, ki je kaj vredna, je dobra mati. In tu ste jih videli v krogu svoje rodbine, kako priprosto sta občevala s svojimi otroci in gledala, da jih dobro in pošteno vzgojita, vzgojita kot vzorne katoličane, vedoč, da v tem obstoji sreča človeka, vedoč, da boljšega ne moreta dati otrokom, in tistega dne, ko sta odhajala v Sarajevo iz svojega gradu, ko sta odhajala v roparsko luknjo, kjer so ju že čakali banditi, takrat je deklica Zofija, hčerka, rekla: »Ljubi starši, dokler boste stran, bom vsak dan pri sv. maši sprejela sv. obhajilo« — in pokojni nadvojvoda je dejal navzočemu duhovniku: »Sedaj šele prav razumem, kako modra je odredba o vsakdanjem sv. obhajilu.« In ko sta se približala ta dva človeka smrti, gledajoč ji v oko ob prvem atentatu, ko je počila bomba, katere sta se še rešila, takrat je veljala prva misel nadvojvode njegovi ženi, kateri je dejal: »Zofija, pojdi v Ilidže in počakaj tamkaj name!« Ali njena skrb je veljala samo njenemu možu, rekoč: »Ne Franc, pri tebi ostanem.« Njena misel je bila: »Če umre eden, naj umre tudi drugi, skupaj v življenju, skupaj v smrti«, — in skupaj sta šla v smrt.

IZ ZGOLJ ČLOVEŠKEGA STALIŠČA, AKO NE pogledamo nobenih drugih okoliščin, moramo iz dna naših src zaklicati: Čast, čast spominu Fran Ferdinanda, čast spominu njegove blage soproge Zofije Hohenberg. (Burni klici: »Čast, čast!«)

Franc Ferdinand — katoličan.

Preidimo od zgolj človeških motivov do drugih, motivov, črpanih iz javnega življenja. Pokojni Franc Ferdinand je bil osebnost, on je bil individualnost, on je bil velika mogočna oseba, in čim bližje se je smatral čas, ob kateri naj bi ga venčala krona našega starodavnega cesarstva, tembolj se je razvijal v velikana. Poosebljenost upov in nad na eni strani ter sovraštva in strahu na drugi strani! Ta mož je vedel, kaj hoče, ta mož je imel pogum, to, kar je kot prav spoznal, tudi izvajati. Bil je vitez brez strahu in brez madeža. Ko je prvokrat stopil v javno življenje kot prestolonaslednik, je učinil dejanje, dejanje, katero je tako glasno govorilo, da je vsak takoj vedel, s kom ima opraviti. Bilo je ob času, ko so Vsenemci uprizorili tisto podlo pročišdrimsko gonjo, za odpad Nemcev od katoličanstva k pruskemu protestantizmu. Takrat se

pokojni nadvojvoda ni pomišljal niti eno minuto, ampak je poklical k sebi predsednika katoliškega šolskega društva v Avstriji dr. Schwarzarja in mu je dejal: »Na to gibanje je samo en odgovor in moj odgovor in moja dolžnost je, da stopim z današnjim dnevom kot pokrovitelj na čelo vašega društva.« (Burni klici: »Slava mu!«) Svet je vedel, s kom ima opraviti. Bil je katoličan in sicer ne eden tiste vrste, ki plazí sramežljivo ali pa strahopetno v cerkev, da tamkaj malo pomoli, doma pa ima prižgano svečo hudiču. Ne eden tistih breznačajnih katoličanov, ki žalibog hodijo v velikem številu povsod okoli, ampak bil je cel mož, cel katoličan, pripravljen za svojo vero živeti in umreti.

Kako veselje je takrat prešnilo celo katoliško Avstrijo! Z enim mahom je postal Franc Ferdinand miljenec vseh katoliških narodov habsburškega cesarstva. Seveda je to dejstvo vzbudilo na drugi strani sovraštvo, **sovražstvo pri svobodomiselnem framasonstvu na celi črti, sovraštvo pri s tem svobodomiselnim framasonstvom zvezanem srbskem popovstvu.** Dragi moji, saj je čudna slika, da povsod, kamorkoli pogledamo, vidimo, da koder je svobodomiselnost, koder je reprezentant svobodomiselnosti, tam je tudi poleg reprezentant velesrbskega imperializma, tam je tudi reprezentant velesrbskega izdajstva. (Viharno ploskanje in burni klici: »Tako je!«)

Franc Ferdinand — predstavnik velike Avstrije.

Dragi moji! Pokojni Franc Ferdinand je bil reprezentant velike ideje, velike, vsem narodom pravične Avstrije, on je videl slavo svojega cesarstva, svojega bodočega cesarstva v tem, da **ustvari veliko, mogočno Avstrijo, zasnovano na zadovoljnosti vseh narodov.** Zlasti pa je pokojni nadvojvoda vedel dobro ceniti **pomen Jugoslovanstva za našo monarhijo.** Pokojni nadvojvoda se je popolnoma zavedal, da so hrvaško-slovenske dežele za habsburško-lorensko cesarstvo največjega, naravnost življenskega pomena, in zato je nadvojvoda Franc Ferdinand sklenil, kadar bo dobil moč v roke, zadovoljiti Jugoslovane avstrijske monarhije. Dragi moji! Hrvaški politik na visokem mestu mi je sam pravil par dni potem, ko je imel priliko v Miramaru govoriti s pokojnim prestolonaslednikom, da mu je ta dejal: »Kadar jaz postanem cesar, dobí hrvaški narod svoje pravice!« (Zivahno ploskanje in klici: »Dobro, dobro!«) Da, dragi moji, in **kljub temu je padel kot žrtev hudodelske jugoslovanske roke!** (Ogorčeni klici: »Sramota, škandal!«)

Franc Ferdinand je moral pasti, ker je hotel srečne in zadovoljne Jugoslovane.

Še več! Ne kljub temu, to je premilo rečeno, zaradi tega je padel, ker je hotel srečne in zadovoljne Jugoslovane v našem cesarstvu (Živahni klici: »Tako je!«), kajti, dragi moji, zadovoljni Jugoslovani v naši monarhiji, v habsburško-lorenskem cesarstvu, to pomeni smrt za velesrbsko gibanje, za to gibanje, katero živi samo od nezadovoljnosti Jugoslovanov, zato je moral umreti ta plemeniti cesarski princ, ta največji prijatelj Jugoslovanov, **ter je moral s svojo krvjo plačati, ker je hotel našo srečo!** Dragi moji! Tekom desetletij je bilo mnogo psevdodržavnikov v monarhiji, ki so pritiskali Jugoslovane ob steno, ki so jim delali krivico, delali krivico Hrvatim, delali krivico Slovincem, delali krivico tudi pravoslavnim Jugoslovanom, ki se imenujejo Srbi. Delali so to, ker so zlorabljali zaupanje, katero jim je izkazoval naš dobri cesar, ampak proti nobenemu teh se ni dignila srbska roka, kajti vedeli so ti zločinci, da ti psevdodržavniki navajajo vodo na njihov mlin (Klici: »Tako je!«), pač na se

je dvignila hudodelska srbska roka proti plemenitemu princu, proti Francu Ferdinandu, ki je bil naš prijatelj, naš največji in najmočnejši prijatelj! Če bi bil slovenski narod bogat, kar ni, potem bi moral temu nadvojvodi postaviti spomenik tako krasen, tako veličasten, da mu ga ni podobnega na celim svetu!

Pilati si umivajo roke.

Dragi moji! Sedaj, ko je hudodelstvo izvršeno, nastopajo seveda **Pilati, ki umivajo hudodelske roke in odklanjajo z ogorčenjem vsako sodelovanje, vsako krivdo, in med njimi je tudi srbska vlada, ki pravi, da je nedolžna in da obsoja to dejanje. Kdor verjame, da je Pilat nedolžen Kristusove smrti, kdor to verjame, ta naj tudi verjame, da je srbska vlada, vlada morilcev (Burni klici: »Proč s Srbijo!«), vlada brezvestnih morilcev, ki so na zverinski način umorili in razmesarili svojega lastnega kralja, ta naj verjame, da je ta vlada nedolžna! Bombe so dobili zarotniki v Belgradu. Bombe, katere so metali, so iz vojaškega arzenala v Kragujevcu. Ali se morda na Srbskem bombe prodajajo, kakor pri nas krompir in korenje? Ali na Srbskem vsak bombe vzame, kdor jih hoče? Dragi moji, bombe in revolverje (Klici: »In denar!«) in denar so dobili ti mladiči, ki so to hudodelstvo izvršili, v Belgradu. (Klici: »Proč s Srbijo!«) Tam se je skuhala ta hudodelska zarota, kajti bali so se, da bo, ako postane Franc Ferdinand cesar, konec velesrbske propagande (Klici: »Tako je!«) in kdor bi še kaj dvomil, naj pogleda vendar to nesramno pisavo srbskih listov sedaj po dejanju. Ta pisava je prosta vsake sramežljivosti, četudi deloma hinavsko zavita. Če list piše, da mučenika nista nadvojvoda Franc Ferdinand in Zofija, ampak da je morilec mučenik, je to menda dovolj. (Klici: »Faj sramotale!«) In to trpi srbska vlada! Pri tej priliki se srbski listi še norčujejo iz Avstrije, češ, da je trhla. Naj gledajo raje na gnilobo svoje lastne države (Živahno ploskanje), ki smrdi po celi Evropi. Mi Avstrijci imamo hvala Bogu cesarja od božje milosti, Srbi pa imajo svojega kralja od milosti morilcev. (Burni klici: »Tako je!«)**

In srbski vladni list ima to drzno čelo, da zadnje dni daje še celo svete Avstriji, kako naj Avstrija vlada. Mi se zahvaljujemo za te svete. Oni rabijo svete sami zase, so jih nujno potrebni in naj jih zase obdržijo.

Tembolj se mora človek čuditi in mera strmeti, kako se morejo na naših tleh najti ljudje, ki proglašajo Belgrad kot kulturno središče Jugoslovanov. (Klici: »Deželni poslanec! Sramotal Fej dr. Novak!«)

Kakšna kultura je to! Kultura bomb, kultura revolverjev, kultura umora! (»Sramotal« — Velikansko pritrjevanje.) Mi se zahvaljujemo za to kulturo, mi imamo svojo kulturo, mi imamo svoje kulturno središče v Avstriji. (»Tako je!«) in ne rabimo nobene druge kulture. (»Najmanj srbske!« — Posrebno srbske ne!«)

Zoper veleizdajalce pri nas.

Dragi moji, in nad vse žalostno je, ako vidimo, da so se našli celo v Ljubljani, v sredi Slovenstva, tako podli ljudje, da so odobravalji to grozno dejanje! (Velikansko ogorčenje in klici: »Sramotal Fej!«) To nam odpre naravnost prepada pokvarjenosti, moralne pokvarjenosti in podlosti, prijatelji, v naši sredini! Prijatelji moji, umrl je naš veliki prijatelj, umrl je On, v katerem so bile posebjene nade in upi vseh narodov našega cesarstva, in ž njim je umrla v zakonski zvestobi Njegova preblaga družica. Ena sekunda in vse naše nade so bile uničene — ena sekunda, katero si je osvojil hudodelec, plačan od Belgrada! (Velikansko ogorčenje in klici: »Sramotal Fej!«)

Nikdar ne usahne v naših srcih spomin na ta dva blaga človeka (Navdušeni klici: »Nikdar ne!«, nikdar pa tudi ne spomin na hudodelce in na iste, ki so jih najeli in plačali!! (Klici: »Nikdar ne!«)

Slava spominu Franca Ferdinanda in njegove soproge — sočustvovanje slovenskega naroda njunim otrokom!

Čast in slava spominu Franca Ferdinanda (Gromovito ploskanje in klici: »Slava!«, čast in slava spominu Zofije Hohenberg (Slava-klici), naše srčno sočutje pa ubogim otrokom, katere prosimo, naj vedo, dokler živijo, da slovenski narod ž njimi čuti in jih iz dna duše pomiluje, in da spoštovanje, velespoštovanje njihovih velikih starišev ne boe nikdar minulo, dokler boe živel slovenski rod. (Gromovito odobravanje, ploskanje in klici: »Nikdar ne!«)

Mi pa na delo za katoliško-hrvaško domovino v Avstriji!

Življenju pravice!

Kadar se vrnemo od kakega pogreba, ko smo pokopali — kdorkoli, kar mu je bilo milo in drago, ko pridemo domov — žalostni smo, potrpi smo. Ali življenje zopet zahteva svoje pravice — na delo gremo, zopet se lotimo vsakdanjega dela, in če je bil pokopan kdo, ki nam je bil posebno mil in drag, kojega sodelovanje nam je mnogo koristilo, kojega sodelovanje je pomagalo držati kvišku naš dom, potem vemo, da moramo sedaj podvojiti svoje delo, ker bomo s tem, da podvojimo svoje delo, najbolje spoštovali spomin pokojnika. In v tem položaju, dragi moji se nahajamo tudi mi. S pogreba smo prišli domov, sedaj pa na delo, prijatelji moji, na delo za naš narod, za hrvaško-slovenski narod, na delo za prihodnost našega naroda, na delo za našo širno, mogočno, častipolno Avstrijo, na delo za našega presvetlega vladarja. (Gromovito »Živio-klici!«)

Delujmo v duhu pokojnega Franca Ferdinanda, — s tem bomo najbolje čistili njegov spomin, — za veliko katoliško Avstrijo! (Viharno odobravanje.)

Brezobziren boj veleizdajalcem, huj-skačem in zapeljivcem, brezvestnemu časopisju!

Naše delo pa mora biti tudi najostreje odorno delo zoper one brezvestne elemente, ki so moralno sokrivi vsa, kar se je zgodilo. (Klici: »Tako je!«) Mi moramo delati v okviru habsburško-lorenskega cesarstva za veliko katoliško hrvaško-slovensko domovino. Za to veliko katoliško hrvaško-slovensko domovino je moral življenje pustiti Franc Ferdinand — tistim, ki so to zakrivali, veljaj naš najbrezobzirnejši boj! In tu bi opozoril danes v tem slovesnem trenutku na eno točko, na katero je treba koncentrirati že v prvem hipu vso silo, in to je tisto brezvestno časopisje, katero je deloma plačano iz Belgrada (Klici: »Tako je!«) Proč s Srbijo!, in katero pod očmi naših oblasti (Klici: »žalibog!«) razdira kos za kosom glavni temelj reda in sreče in zvestobe, razdira moralno podlago naše svete vere. Prijatelji, od vlade nimamo ničesar pričakovati, — sami moramo delo opravljati! (Klici: »Tako je!«)

Prijatelji moji; ta dogodek zopet kaže, kakšen je učinek takšnega brezvestnega časopisja na možgane naše mladine. Dragi moji, s strahom mora človek zreti na to in se vprašati, kaj bode, če bomo mirno gledali, kako se pokvarja nežna mladina, bodočnost, up in nade našega slovenskega naroda. Kaj čaka take mladeniče, kakšen konec jih čaka? Najbrž tak konec, kakor ga bo naredil Princip!

Možje, žene, očetje, matere — v boj proti temu nesramnemu časopisju! (Viharno pritrjevanje!) Nikari ne mislite, da Vas to nič ne briga, in zlasti premagajte tisto oslovsko radovednost (veselost), ki Vas žene včasih vzeti tako junjo v roke! Pomislite vendar, da nosite odgovornost pred Bogom, pomislite, kakšen račun boste morali dajati, ker niste dosti pazili in se dali po tisti neumni radovednosti zapeljati in preslepti, da ste včasih sami vzeli tak lažnjivi list v roke! Proč s tem časopisjem in brezobzirno izločite iz naše srede vsakega brez izjeme, naj bo kdorkoli hoče, ki kaže katerokoli popustljivost v tej smeri! Ta ne spada med nas, on je največji škodljivec našega naroda, on ni samo veleizdajalec proti narodu in celi monarhiji, ampak on je tudi veleizdajalec proti naši narodni bodočnosti. Prijatelji, kdor tega ne sprevidi, da je bodočnost hrvaško-slovenskega naroda iskati edino in edino le v okviru habsburško-lorenske monarhije, ali kdor tega neče videti, ta je ali veleizdajalec ali pa norec in spada v enem slučaju na vislice, v drugem slučaju v norišnico. (Pritrjevanje.)

Prijatelji, mi v resnih časih živimo in tu ne sme veljati nobena slabost in nobena popustljivost. Za našo prihodnost se gre, za bodočnost in srečo naših otrok, mladine, naših potomcev — vsaka slabost, vsaka popustljivost je v tem oziru hudodelstvo. Mogoče, da smo malo premalo pozornosti obračali na to, ker nihče ni pričakoval tako groznega dejstva, mogoče, da premalo smo se zanesli popolnoma na čut, na zvestobo naroda, ker smo dejali: »Tu ni nobenega vprašanja.« Mogoče, da smo premalo zasledovali in proganjali tiste hudobneže in norece o katerih sem prej govoril, ampak to grozno dejstvo je kakor blisk razsvetlilo celi položaj, sedaj je vse jasno, vsak izmed nas vse vidi, kdor pa tega ne vidi, temu pomagati ni. (Klici: »Tako je!«)

Slovensci, v boj za našo državo zoper vsakega sovraga!

Iz svežega groba preblage dvojice, iz tega svežega groba mora vzrasti življenje našega dela. Naša žalost ne sme biti melanholična, nas ne sme zapeljati v brezdelno melanholijo, naša žalost nam mora dati energijo, energijo do podvojenega, do potrojenega dela za spas našega naroda, za spas naše monarhije, ki je mogočen val, za katerim si lahko izvojujemo solnčnato mesto.

Dragi moji, ne zamenjavajte vsakokratne vlade z državo. Vlade se menjavajo od danes do jutri! mnogokrat vlade, ki so bolj ali manj za nič. Ampak mi se ne oklepamo nobene vlade, temveč v trdni zavesti, kje je iskatih bodočnosti našega naroda, se oklepamo države, in v tej trdni zavesti nudimo našemu presvetilemu cesarju kot glavnemu zastopniku te države svojo moško zvestobo. (Gromovito Živio!) Ta zvestoba mu ni nikdar manjkala, naši regimenti pred sovražnikom še nikdar niso ušli, in kader bo naš cesar nas klical, da obračunimo s hudodelci, ki so zakrivali serajevsko katastrofo, takrat bodo ti takozvani »bratje Srbi«, ki spominjajo na tiste janičarje, ki so svojčas klali svoje brate in dejali »Ne boj se, brate!« (Veselost), takrat bodo ti »bratje« čutili našo pest (Živahno pritrjevanje), takrat bo težka pest slovenskega vojaka, slovenskega fanta razdrobila črepanjo tistega Srba, v katerem živi požrešna megalomanija, ki ni zadovoljna s tem, kar mu je Bog dal, ampak ki bi rad ugrabil in hoče požreti vse, kakor požrešni otroci, ki nikdar ne vedo, kedaj imajo zadosti. (Klici: »Tako je!«, »Proč s Srbijo!«)

Pod staro zastavo: »Vse za vero, dom, cesarja!«

Mi, dragi moji, gremo od svežega groba do novega dela. Nemški pesnik je opravičeno dejal: »Das Alte stürzt, es ändert sich die Zeiten und neues Leben blüht aus den Ruinen« — »staro se podira, časi se spreminjajo in novo življenje klije iz razvalin.« Gori na daljnem severu, na Hanovrskem je grob pri cerkvi in pred nekaterimi desetletji je naenkrat čudežno pognala brezova mladika in ta je rasla iz groba ven in postala visoko drevo, ki nadkriljuje danes cerkev.

Prijatelji moji, to je živa slika življenja, katero raste iz groba, živa slika pravice, katero ima življenje.

In tako pravimo mi: Naš veliki prijatelj je umrl, mi ostanemo in hočemo in moramo živeti, in, da si izvojujemo svoj prostor na solncu, bomo sedaj, ko nimamo več tega mogočnega zaščitnika, delali z dvojno in trojno silo! Razviti hočemo staro našo bojno zastavo in gremo v bitko po starem geslu: »Vse za vero, dom in cesarja!« (Gromovito pritrjevanje in ploskanje!)

Ob svežem grobu prisegamo zvestobo spominu mrtvega, prisegamo zvestobo našemu presvetilemu vladarju! (Gromovito pritrjevanje, ploskanje in »Živio-klici!«)

Proč s pesimizmom, dragi moji, proč z meglenimi melanholičnimi idejami, optimizem, samo optimizem ima pravico, ker iz optimizma izvira dejanje, pogum dejanja in napredek. (Klici: »Tako je!«)

Naprej torej, dragi moji, na novo delo, na podvojeno, na potrojeno delo! Mrtvim čast in naša molitev, življenju pravice! Mi hočemo živeti, naš narod hoče živeti, živeti hoče hrvaško-slovenski narod, naša mogočna monarhija hoče in mora živeti in bo živela vkljub njenim sovražnikom. Mi tako kličemo na današnji dan iz dna svoje slovenske duše: **Živio hrvaško-slovenski narod!** (Velikansko ploskanje in Živio-klici.) **Živela Avstrija!** (Gromovito ploskanje in klici: »Živela!«) — **Živio naš cesar** (frenetični Živio-klici in ploskanje) **Franč Jožef I.** (Ponovljeni frenetični Živio-klici), katerega Bog živi, Bog čuvaj, Bog blagoslovi in ohrani še mnoga leta! (Ponovljeno gromovito ploskanje in Živio-klici — zapoje se cesarska pesem, ki izzveni v zopetne nad vse navdušene trikratne Živio-klice in ponovno gromovito ploskanje.)

Predsednik Povše:

Častiti rojaki! Stojte pod vtisom slavnostnega tega govora, ki je v krasnih besedah opisal položaj, v katerem živimo Avstriji in osobito tudi mi Slovenci, hočem le par besed k sklepu izpregovoriti. Neizmerna je nesreča, ki je zadela Avstrijo in nas Slovence. A obupati, kakor sem že tekom uvodnega govora rekel, nočemo — zaupajoč v Boga in našega presvetlega vladarja cesarja Franca Jožefa I. (Gromovito Živio-klici!) Ali, gospoda moja, ko stojimo ob grobu, ki je zakril najdražestnejšo srečo otrokom, ljubečega očeta, ne veljajo edino solze, ampak prav storijo sinovi svojemu očetu nagrobu.

ako takrat prisežejo Bogu, da bodo po njegovih lepih naukih živeli in delovali, in tako hočemo tudi mi Slovenci storiti. Žalibog, odvzet nam je velik naš up, naša dika, nepozabni prestolonaslednik Franc Ferdinand, toda, četudi je on mrtev, njegovi nauki niso umrli, niso mrtvi, te bomo mi izpolnjevali, in hvala Bogu, da so tudi drugi narodi katoliški, ki se bodo zvesto ravnali po njegovih vzvišenih naukih! Franc Ferdinand bo v zgodovini Avstrije in tudi v zgodovini našega naroda proslul in večni spomin se mu bo ohranil v najhvaležnejših srcih slovenskega naroda! (Navdušeno pritrjevanje.) Ali kaj pomagajo besede, dejanja naj pokažejo hvaležnost našega naroda! Zato pa prisemo mi Slovenci, da bomo ohranili udanost Bogu, domovini in našemu cesarju! Prisegamo Ti nepozabni veliki Franc Ferdinand, da hočemo izpolnjevati tvoje zlate nauke! Mi ti hočemo s zvestim izpolnjevanjem tvojih načel in naukov izkazati našo hvaležnost, izkazati zvestobo! (Navdušeno pritrjevanje.) Ali ena misel, dragi slovenski možje, katero je sprožil večraj podlistkar »Slovenca«, tista misel mi ni šla ponoči iz glave. Veliki narodi pohajajo grobove svojih velmož in še danes romajo Nemci, ki ne najdejo zadovoljstva v Avstriji, na grob nemškega velikana. Ali bi ne bilo prav, da tudi mi avstrijski podaniki in osobito tudi Slovenci izkažemo zvestobo do Franca Ferdinanda s tem, da bomo tudi mi pohajali na grob, ki krije zlato njegovo srce? Saj hodimo v mnoge kraje sem in tja, zakaj ne bi šli tudi na grob, ki krije kakor sem prej rekel, najboljšega prijatelja našega naroda? Pohitimo tudi k njemu in pokažimo mogočni širni Avstriji in njenim narodom, da tudi tu na slovenski zemlji živi narod, prešinjten ljubezni do Boga in prestola, in ki hoče po navodilih Franca Ferdinanda zvesto živeti svojemu Bogu in svoji krščansko-katoliški veri! **Tvoj grob, Franc Ferdinand bo za nas svetišče, kamor bomo hodili moliti in prositi Boga, da Ti bogato povrne, kar si storil za Avstrijo in naš narod, in kjer bomo črpali vsikdar novo navdušenje za velike tvoje zlate nauke. Franc Ferdinand, kličem Ti v imenu slovenskega ljudstva, slava ti, nevenljiva slava!** (Gromovito slava-klici in ploskanje.) **Slava tudi tvoji soprogi Zofiji!** (Ponovno ploskanje in viharni slava-klici.) In, dragi slovenski možje in slovenske žene, bodita nama Franc Ferdinand in Zofija vzor krščanskega življenja! Tako lepe zakonske ljubezni kakor smo jo videli med njima je pač malo najti na širnem svetu. Zato pa tudi obljubujemo spomin teh velikanov, da hočemo možje posnemati vzor-moža Franca Ferdinanda, žene naše slovenske pa vzor-žene blage Zofije! Slaven jima spomin, ljubi Bog, Ti pa poplašaj blagemu Francu Ferdinandu, kar je on lepega osnoval v srečo Avstrije! **Slava njegovemu spominu, večna slava!** (Navdušeni slava-klici in ploskanje.)

Ves zbor se odkrije in zapoje cesarsko pesem. Mogočno doni ta nova prisega stare, izkušene slovenske zvestobe do cesarja in habsburškega prestola. Vse zastave se globoko klonijo pred cesarjevim kipom.

Deželni glavar dr. Šusteršič:

Živela Avstrija, živel naš cesar, živijo, živijo, živijo! (Gromoviti klici: Živela Avstrija, živio naš cesar!)

»Liepa naša domovina« — »kupne hrvaško-slovenske himne mi! glasovi se mogočno razlegajo po dvorani...»

Deželni glavar dr. Šusteršič:

Dragi moji! Sedaj, ko ste zapeli to lepo hrvaško-slovensko pesem, mi bode dovoljeno, da Vam prečitam nekaj, kar sem dobil ravno to jutro. To je parte, katerega so isdali bratje Hrvati, Dubrovački pravaši.

Glasi se:

»Plačite i kukajte puci i narodi habsburške monarhije nadvojvoda prijestolonasljednik prejasni Franjo Ferdinand uzvišena mu drugarica Sofija Hohenberg, koje je kako blizance na nebu spajala sveta vječita ljubav u isti tren od proklete razvratne ruke od zavjerenika razbojnika pristrjeljenji pogiboše u Sarajevu udesne njedelje 28. lipnja 1914. — Uzoru svake krepkosti i vrline odvjetku junačkih markiza vojvoda i nadvojvoda kraljeva i rimskih careva svetoga Leopolda slavnog Karla V. baštiniku kruna svetoga Stjepana, svetoga Vavilava, pobožnoj čednoj brižnoj majci, ljubezne njegove dječice, skušeno vapite pokoj. — Nadasve kukaj plači tužna Hrvatsko jasna uzdanica tvoja nasljednik velikih Krešimira i Zvonimira u obrani prava svete krune tvoje grozno zaglavio. — Uz Hrvatsku cvili pitomi Dubrovniče nad onim, koji te više krat pohodio. — Sveti Bože Ti koji kruniš vjen-

cem slave one, koji se žrtvuju uzvišenom zvanju svome okruni mučeničkim vjencem pokojnike. Dubrovnik, 3. Srpnja 1914. Dubrovački pravaši.

Tem čutilom bratov Hrvatov se pridružimo mi. Vaša žalost, bratje, je tudi naša žalost, in bol, katero občutite v tem trenutku, občutimo z vami vred tudi mi, in z vami vred prisegamo zvestobo naši Avstriji, zvestobo njemu presvitemu vladarju. **Živela Avstrija, živio naš cesar! živio, živio, živio!** (Gromovito ploskanje in viharni trikratni klici: Živela Avstrija, živio naš cesar!)

Predsednik Povše:

Izrekajoč zahvalo vsem domoljubnim možem za udeležbo, zaključim današnjo slavnost.

Kakor se je shod v polnem redu vršil, tako se je tudi končal v najlepšem redu. Brez opomina se je množica razšla mirno. To je bil najlepši odgovor tistim, ki so svoje ljudi na svojih shodih večkrat opominjali, naj bodo mirni, pa je vedno takrat prišlo do izgrediv. Ni bilo na cesti tudi najmanjšega nerada. Naša množica se je zopet pokazala vzorno disciplinirano. Cela Ljubljana pa je tudi stala pod vtiskom, da so se ljudje, ki so imeli žalostni pogum kriti »Danove« in »Narodove« nesramne izbruhe, včeraj pred našim shodom tresli. Milo so prosili, naj jih zastraži tista policija, katero vedno proglašajo za nepotrebno. Tak respekt so že vtille naše množice v Ljubljani ljudem, ki so še nedavno imeli žalostni pogum in moč, razbijati v Ljubljani katoliške shode. Včeraj so se morali ti ljudje strahopetno skriti! Velik strah, ki je te dni odmeval iz vsake vrstice našega svobodomiselnega časopisa je izpolnjeval naš shod: Bila je tudi slepcem jasna dokumentacija njihove slabe vesti.

Naša množica je šla z zborovališča pri treh izhodih: skozi vrt, pri glavnem izhodu in v Frančiškanski ulici. V Frančiškanski ulici je bil preko ulice postavljen kordon naših rediteljev, za njim pa kordon policije. Tudi na Marijinem trgu je bil močan oddelek policije, v Ljubljano je došlo tudi okoli 60 orožnikov — vsi skupaj so se pa lahko učili ob disciplini naših množic. Bil je shod velik, veličasten, pa tako, da boče o njem govorila avstrijska in slovenska zgodovina.

Včerašnje in današnje vesti o atentatu in njega posledicah.

Cesarjeva zahvala.

Včerašnja uradna »Wiener Zeitung« priobčuje sledeče Najvišje ročno pismo:

Ljubi grof Stürgkh! Globoko potrta se nahajam pod vtiskom nesrečnega čina, ki je ugrabil mojega iskreno ljubljenega nečaka sredi iz resnemu izpolnjevanju dolžnosti posvečenega delovanja, ob strani velikosrečne, v času nesreče zvesto pri njem vztrajajoče soproge ter Meni in Moji hiši povzročil najbolestnejšo žalost.

Ce Me v tej težki uri more potolažiti kaj, so to nešteti dokazi tople naklonjenosti in odkritosrčnega sožalja, ki sem jih v ravnokar preteklih dneh prejel iz vseh krogov prebivalstva.

Zločinska roka je ropala Mene dragega sorodnika in zvestega sodelavca, varstva potrebne, najnežnejši starosti še neodrasle otroke pa vsega, kar jim je bilo drago na zemlji in povzročila nedolžnim srcem nepopisno gorje.

Blazna zlobnost male skupine zapeljancev pa nikakor ne more razrušiti svetih vezi, ki vežejo Mene in Moje narode; ona nikakor ne doseže čustev odkritosrčne ljubezni, ki je bila izkazana Meni in vladajoči radbini vnovič na tako ganljiv način in iz vseh delov monarhije.

Šest in pol desetletij sem delil z narodi bolečine in veselja, zavedajoč se vedno tudi v najtežjih urah vzvišenih dolžnosti odgovornosti za usode milijonov, za katere bom polagal račun Vsemogočnemu.

Nova bolestna izkušnja, ki jo je poslala Meni in Mojim nedognana božja previdnost, bo v Meni še utrdila sklep, da vztrajam na pravo spoznani poti do zadnjega zdihljaja, na korist Mojih narodov. In če bom zamogel zapustiti nekoč Svojim naslednikom kot najdragocenejše darilo poroštvo ljubezni Svojim narodov, bo to najlepše plačilo Moje očetovske skrbi.

Pooblaščam Vas, da izrazite vsem, ki so se v teh bridkostnih dneh v zvestobi in udanosti zbrali okoli Mojega prestola, Mojo najglobljo zahvalo.

Dunaj, 4. julija 1914.

Franc Jožef m. p.

Stürgkh m. p.

Cesarjevo povelje na armado in mornarico.

Dunaj. Njeg. c. in kr. Apost. Veličanstvo cesar Franc Jožef I. je izdal sledeče povelje na armado in mornarico:

Nj. c. in kr. Visokost, general kavalrije, admiral nadvojvoda Franc Ferdinand, generalni nadzornik celokupne oborožene sile, je podlegel vsega zaničevanja vrednemu atentatu. V najgloblji žalosti obžalujem skupno s celo Mojo oboroženo silo pokojnika, čigar zadnje delo je bilo posvečeno izpolnitvi svoje tako drage mu vojaške dolžnosti. Njegovo zadnje povelje je bilo posvečeno vrlim vojaškim četam v Bosni in Hercegovini, ki streme zveste in z veselje mpo najpopolnejši izurjenosti. Odgovorno visokemu mestu, katero sem izročil pokojniku v Moji oboroženi sili na deželi in na morju, je bilo tudi njegovo poglavljenje in njegovo razumevanje visoke naloge, katero je prevzel. Odrzali so nam ga v sredi njegovega najživahnejšega in najuspešnejšega delovanja. Klanjamo se v globoki žalosti našemu umu nedosežni volji Vsemogočnega, ki je zahteval tako veliko žrtev od Mene, od Moje oborožene sile in od domovine. Kljub temu se ne odrekam upanju na ugodno bodočnost, v globokem in trdnem prepričanju, da bo naša monarhija v vseh težavah in stiskah, ki nas obiščejo, v dosmrtni udanosti in nepremagljivi zvestobi do svojega poklica, neomajne vojaške sile Avstro-Ogrske, svoje varno zavestišče. — Dunaj, 4. julija 1914. — Franc Jožef I.

Sožalna izjava ljubljanskih c. kr. državnih uslužbencev.

Na sestanku c. kr. državnih uslužbencev podal davčni naduprav. Maks Lilleg sledečo žalno izjavo:

Dne 28. julija 1914 je zver v človeški podobi na način, ki mora v srcu vsakogar vzbuditi gnjus in stud nad človeško razbesnelostjo, pretrgala nit najkrasnejših lastnosti bogatega življenja. Njega cesarski in kraljevi Visokosti nadvojvodi Franu Ferdinandu, avstrijskemu prestolonasledniku, in Njegovi do smrti nerazdružno zvesti družici, presvetli gospe vojvodinji Zofiji Hohenberški.

V času, ko sta s svojo navzočnostjo izkazovala ljubljani avstrijski zemlji najgloblje prijateljstvo in jo ogrevala z najtoplejo ljubeznijo, sta morala pasti kot nedolžni žrtvi pod podlo roko zavratnega izdajalca, ki se ni pomišljajal prizadeti prejasni habsburški hiši in njenim zvestim podanikom te neizmerne izgube.

Nedostaja nam primernih besed za zadostno obsojo hudodelstva, ki po svoji nizkoti in podivjanosti nima primere v svetovni zgodovini.

Prepojena gorja in bolesti plaka v teh težkih dneh cela mogočna Avstrija nad prebridko izgubo, ki je kakor strela opalila zadnjo gorsko vas.

Na nas c. kr. državne uslužbenec vojvodine Kranske, najzvestejše podanike presvetle habsburške vladarske hiše, pa udarja ta nesreča naravnost uničujoče.

Žalost, iskrena in globoka, stiska naše duše, težko preizkušena in razplakana klonijo naša srca.

Iz dragocene, po nedolžnem prelite krvi pa naj vzcveto večno dehteče rože blagoslovljenega spomina na velika pokojnika.

Slava Njuninemu spominu!

Osirotele, spremljane z najnežnejšimi čuti neomahljive zvestobe vro misli c. kr. državnih nastavljenec vojvodine Kranjske do Najvišjega prestola, ki stoji in se nikdar ne zruši.

Vsemogočni naj blagoslovi našega presvetlega vladarja Njegovo Veličanstvo Fran Josipa I. še nešteto let.

Bog čuvaj našo ljubo Avstrijo in prejasno hišo Habsburgov.

Na predlog davčnega naduprav. Lillega se poda deputacija državnih uslužbencev k deželnemu predsedniku, da izrazi sožalje in neomajno zvestobo kranjskih državnih uslužbencev.

Češko konservativno veleposestvo o napadu.

Praga. Glasilo češkega veleposestva »Hlas Naroda« piše o sarajevskem zločinu: Nehote se moramo spomniti razmer v Makedoniji, kjer Srbi in Grki bolgarsko prebivalstvo najhujše zasledujejo, bolgarske cerkve in šole zapirajo, mečejo v ječe bolgarske učitelje in svečenike in jih izganjajo. Ne soglašamo s tistimi, ki skušajo glede na sarajevski napad omiliti in zmanjšati odgovornost srbskega naroda. Resnica se ne sme zakrivati, zločin ni bilo delo posameznika. Dokazano je, da je bila cela vrsta zarotnikov z bombami in z revolverji, ki so imeli svoje središče v Beogradu in v »Narodni Obrani«.

K pogrebu pokojnega prestolonaslednika.

»Reichspost« poroča, da se je tudi veliko število članov cesarske hiše, akoravno to ni bilo v programu dvornega maršala, udeležilo na zahodnem dunajskem kolodvoru slovesa od pokojnega prestolonaslednika in soproge. Prebivalstvo na Dunaju je prihod članov cesarske hiše proti odredbi dvornega maršala, kakor tudi manifestacija plemstva pri pogrebu, sprejelo z velikim zadovoljstvom.

Dvorni maršalat in prestolonaslednikovi otroci.

»Az Ujsagov« dunajski dopisnik je poročal svojem listu naslednje podrobnosti ob pogrebnih priredbah za pok. prestolonaslednikov dvojico: Izprva dvorni maršalat nikakor ni hotel dovoliti, da bi se prestolonaslednikovi otroci poslovlili od svojih mrtvih staršev. Šele odločni intervenciji nadvojvodinje Marije Terezije, matere Frana Ferdinanda, se je posrečilo izpremeniti to odredbo dvornega maršalata. Obisk otrok se je pa določil na pol 8. uro zvečer, da bi ja ne bilo kakega zbiranja množic na ulicah. Toda dunajsko občinstvo je komaj zvedelo, da so otroci došli na Dunaj, pa je že napolnilo vse ulice do dvora. Nato se je občinstvu sporočilo, da otroci sploh ne pridejo na dvor, toda Dunajčanje se za to vest niso zmenili, marveč čakali dalje. Bilo je že 8. proč; ko so na dvoru izprevideli, da občinstva ni mogoče odpraviti, so dali nalog, da se pripeljejo otroci. Pripeljale so se tri kočije: v prvi je sedela nadvojvodinja Marija Terezija, v drugi pokojnikov svak Jaroslav grof Thun in v tretji grofica Chotek z otroci. Ko sta prva in druga kočija zavili na dvor, je dvorna garda izkazala vojaško čast, pri tretji kočiji je pa ceremonijar zaklical: »Tretjemu vozu nobenih častil!« Otroci so se držali objeti, blede in objokani. Ko so jih privedli v dvorno kapelo, je najstarejša hčerka Zofija ostala med vratmi in krčevito zajokala, dečka sta pa šla k odru in strmela v stariše. Ko sta opazila sestro pri vratih, je starejši knez Maks šel k njej, jo objel krog vratu in rekel: »Pojdi, da jih vidiš!« Zofija je nato stopila naprej, se vrgla v naročje grofice Chotek in zaklicala: »Maminka, edina, najslajša maminka!« Nato so otroci začeli poljubljati mrtve starše. Po preteku 25 minut je grofica Chotek otroke pozvala, da odidejo. Še enkrat so se zapuščeni ubožci poslovlili od očeta in matere in odšli proti vratom. Od tu je Zofija še enkrat pohitela nazaj, se vrgla na materino telo in krčevito jokala. Potem so otroke odvedli na voz. Na cestah se je medtem zbrala taka množica, da so vozovi le počasi mogli naprej. Policija se je zastoj trudila, da bi ljudi s surovo silo razgnala; Dunajčanje so bili ogorčeni do kraja in niso skrivali svojega mnenja o postopanju z otroci. Končno je policija odnehala. Vozovi so speli skozi nepregledno množico, ki je otrokom izkazovala sočutje na ta način, da so se moški odkrivali, ženstvo je deloma glasno ihtelo. Ihteli so tudi otroci, zlasti nadvojvodinja Zofija; dečka sta si z robci zakrivala obraz in se od časa do časa v odzdrav množici odkrila. Dvorni ceremonijar je bil vsled tega prizora silno razburjen, a preprečiti ga ni mogel. Dunajčani so bili vsled postopanja dvornega maršalata nasproti otrokom skrajno ogorčeni in so svojem ogorčenju tudi glasno dajali duška.

Pa tudi v Artstättnu so se vršili čudni prizori. Pripravljeno je bilo le za 30 oseb, a prišlo je več sto aristokratov skazati rajnikoma zadnjo čast. Orožniki bi aristokrate skoraj ne pustili v cerkev! Blagoslovljenje v kolodvorski dvorani se je vršilo poleg buffeta, kjer so potniki pili in peli.

Otroci rajnega prestolonaslednika v Schönbrunn.

Dne 4. t. m. je naš sivolasi vladar cesar Franc Jožef I. sprejel otroke rajnega nadvojvode Franca Ferdinanda in vojvodinje Zofije Hohenberg. Dunajčani so ob tej priliki priredili otrokom lepo manifestacijo. Od postaje Penzing do Schönbrunn so moške in žene z otroci zasedli ceste. V prvih vrstah so stali dečki in deklice, ki so večinoma imeli cvetlice v rokah. Na schönbrunnskem dvorišču so pustili prosto desni del ceste, da je cesar lahko z okna videl dohod mladih svojih gostov. Cesar je prišel k oknu ob pol treh in je gledal na dvorišče, kjer je stalo 80 gojencev Pompinusovega doma v uniformah pod vodstvom br. p. Kanizija; stale so tudi dame in gospodje, dečki in deklice; pri dvornih vratih so stali dvorni uradniki. Ob tri četrt na štiri so se pripeljali otroci rajnih sarajevskih žrtev na postajo Penzing. Grof dr. Jaroslav Thun, varuh otrok, in njih teta grofica Henrieta Chotek so se vsedli z otroci v dvorni avtomobil, s katerim so se peljali skozi Diesterweg in Cumberlander-Straße v dvorni drevored čez grajski most. Množica jih je pozdravljala s Hoch-klici in z vihtenjem robcev, cvetlic v avtomobil niso mogli metati, ker so bila okna za-

prta. Ko se je avto pripeljal 10 minut pred 3. uro na grajski dvor, so bobnali generalni marš in vojaška straža je stopila pod orožje. Cesar je zopet pogledal skozi okno. V avtu sta na zadnjih sedežih sedela komtesa Henrieta Chotek in princeza Zofija. Bledi, objokani obraz princeze je vzbudil splošno sočutje, na sprednjih sedežih je sedel na levi strani grof dr. Jaroslav Thun, na njegovih desnici pa princa Maks in Ernst. Ko se je avto pripeljal na grajsko dvorišče, so trije srčni otroci gledalci vrgli malim sirotam cvetke v avto. Avdienta pri cesarja naj bi bila trajala 20 minut, a otroci so cesarja zapustili šele ob pol štirih in se odpeljali v Belvedere, ves čas pozdravljeni po Dunajčanih in Dunajčank s Hoch-klici in z robci.

Dr. Jovanović o napadu.

Poznaj. »Dziennik Poznanski« objavlja vsebino razgovora vodje (charge d' affaires) berlinskega srbskega poslanstva dr. Jovanovića, ki v prvi vrsti ogorčeno zavrača očitke, da bi bila imela srbska vlada pri napadu svoje roke vmes. Kar se tiče rajnega prestolonaslednika, ni nikdar resno mislil na trializem, marveč je z njim le Mažare strašil. V Bosni je Avstrija le s spletkami vladala, izigravala narod proti narodu ter pošiljala le poljske ali češke uradnike, ki so bili le po imenu Slovani. O vladi Bilinskega se je dr. Jovanović zelo rezervirano izjavil. Bilinski je zelo talentiran, a odgovoren je za gospodarstvo v Bosni. Na časopisje se je jezil, češ, da s pretiranimi poročili hujška Avstrijo proti Srbiji, kar se je tudi ob Prohaskovi zadevi opazalo. Srbija želi z Avstrijo v miru živeti in je zato misel že veliko žrtev doprinesla. Avstrija pa je Srbijo prisilila, da je morala pustiti Albanijo, dasi je bila dežela z orožjem osvojena. Srbija bi se že bila v Albaniji znala pomagati. Avstrija je Albancem dobavila orožje, ker je upala, da se bo proti Srbom rabilo; a ni pričakovala, da bodo zdaj Albanci njej sami velike bridkosti povzročili. Kar se tiče očitka, da se je kralj Peter podal v toplice in izročil vladno prestolonasledniku zato, da zbrise sledove glede na sarajevske dogodke, so to izmišljena sumničenja. Kralj Peter je dobil leta 1870. v francoski armadi hud protin, ki povzroča od časa do časa hude bolečine in se mora zdraviti. Gluhota kralja Petra je že tako napredovala, da povzroča velike težave pri rešitvi vladnih poslov. Kljub temu pa prevzame kralj Peter po končanem zdravljenju zopet vladne posle.

»Omladina« o napadu.

Belgrad. Jugoslov. narodna »Omladina« je zborovala dne 2. t. m. Razpravljali so o dogodkih, ki so sledili napadu na nadvojvoda Frana Ferdinanda in sklenili resolucijo, v kateri obsojajo »preganjanje Srbov«, protestirajo pred kulturnim svetom, ker so »avstrijske oblasti vandalizem podpirale in odobravale«. (Kaj pa preki sod?) »Omladina« odobrava, ker Hrvatje (svobodomiselnih seveda) ne odobravajo izgrediv »Frankovcev«. »Omladina« pozdravlja vse Hrvate, Slovence in Srbe, ki »trpe radi nečuvnih, neupravičenih napadov« in so »ostali ponosni«. Resolucijo, ki niti z besedico podlega zločina ne obsoja, so ponatisnili vsi belgrajski listi, izvzemši vladne »Samouprave«.

Neuspešne poizvedbe za Ciganovićem. — Nesramni napadi srbskega časopisja na Avstrijo.

Belgrad. »Mali Žurnal« poroča, da je uvedla srbska policija poizvedbo proti četašu Ciganoviću, ki je osumljen udeležbe pri napadu na nadvojvoda Fran Ferdinanda in vojvodinjo Hohenberg. O Ciganoviću niso dobili nobene sledi. Poizvedbe se nadaljujejo. »Odjek« beleži govorice, ki še niso dementirane, da je srbska vlada pridrla, da vodi preiskavo o napadu na srbskem ozemlju neki avstrijski policijski komisar. List pravi, da ne veruje v ta »škan-dal« in »sramoto«, da bi se Belgrad postavil v delokrog avstrijskega komisarijata. »Balkan« v isti zadevi piše, da bi bilo kaj takega nezmislno, ko bi se morala ravno Avstro-Ogrska radi preganjanja nedolžnih postaviti pod mednarodno kontrolo, ker je Avstro-Ogrska manj konsolidirana, kakor Turčija. Za avstrijske uradnike in vojaške je v Srbiji le en sprejem: špice bajonetov!

Srbi in pokojni prestolonaslednik.

Iz Zagreba poročajo, da je dr. Dušan Popović nekoliko dni pred sarajevskim atentatom rekel nekemu Hrvat: »Težki dnevi čakajo nas Srbe, ker nas prestolonaslednik zelo mrzi in ves srbski narod pričakuje z bojaznijo onega časa, ko bo Franc Ferdinand zasedel prestol!«

Major Pribičevićeva izjava.

»Wiener Allgemeine Zeitung« priobčuje naslednjo depešo srbskega tiskovnega urada: Z ozirom na poročilo »Wiener Allgemeine Zeitung«, glasom katerega naj bi bil imel major Pribičević po Cabriničevići izpovedbi gotove odnošaje z atentatorjema, objavlja major Pribičević naslednjo izjavo: »Najodločneje zavračam vest v »Wiener Allg. Ztg.« kot neresnično in

izjavljam, da nisem gojil in ne gojim zvez te vrste z izvršitelji atentata in da nisem v nobeni zvezi z dogodki v Sarajevu. Kakor svoječasne obdolžitve proti meni začasa veleizdajniškega procesa v Zagrebu, imajo tudi te nove obdolžitve isti namen: osumiti moje brate, ki so politični možje na Hrvatskem in kompromitirati hrvatsko-srbsko koalicijo. Preiskava bo dognala neutemeljenost teh obdolžitve, kakor jih je dognala tudi v prvem slučaju.

Prški hrvaški in slovenski svobodomišelniki obsojajo protisrbske demonstracije.

Praga. V zaupni seji so hrvaški in slovenski nacionalistični dijaki obsodili protisrbske demonstracije.

Sorodnik sarajevskega morilca tudi morilec.

Spljiti. »Jedinstvo« poroča iz Grahova, kjer je doma Franc Ferdinandov morilec, da je neki morilec sorodnik usmrtil pred leti političnega komisarja v Grahovu Petra pl. Tartaglio.

Kaj je baje Grabeš izpovedal.

»A Nap« poroča, da je aretirani Grabeš izpovedal, da je bil pred dvema mesecema pozvan v Belgrad, kjer se je že enkrat mudil. V Belgradu se je sestalo okoli 20 mladih bosenskih dijakov, med njimi štirje, ki so bili pred maturo, tudi Cabrinović, ki je še takrat delal v srbski državni tiskarni, je bil med njimi. Sprejel jih je približno 50 let star mož, ki je vojaško izgledal in ki ga je Grabeš po slikah in po imenu prav dobro poznal. Bil je general Janković, predsednik Narodne Obrane. General je rekel: Le tisti naj tu ostanejo in prevzamejo veliko poslanstvo, ki so za vse odločeni in pripravljeni. Velika Srbija vas potrebuje, ki lahko naše stremiljenje izpolnite tudi, če nas več ne bo. Pretresala nas je prava mrzlica, je nadaljeval Grabeš. Znali smo, da smo poklicani, da izvedemo velevažno dejanje, ki bo pretreslo svet. Takoj smo umeli, zakaj da bo morebiti šlo, ker smo že takrat vedeli, da pride prestolonaslednik v Sarajevo in prišli smo, da ne bo šel živ iz Sarajeva. General Janković nas je nato zapustil. O podrobnostih smo se razgovorili z majorjem Milanom Pribičevićem in z nekim nadporočnikom, katerega ime nismo znali, o katerem se nam je pa reklo, da je v najboljših zvezah in v sorodu z visokimi osebami. Major nam je dal navodila in orožje, nadporočnik je pa med nas denar razdelil. Prinesel je s seboj dve vreči zlata, v katerih je bilo okoli 4000 cekinov. Jaz sem dobil 600 cekinov.

Zarotniki.

Iz Sarajeva poročajo, da je preiskava dognala, da so bili člani zarote proti prestolonasledniku: Princip, Cabrinović, Grabeš, učiteljski Danilo III, učitelj Plavestra, časnikarja Seršič-Valašič in Jeftić, ki je baje pravnik, ter dijaka Čulubulović in Spiric, urednika »Srbske Rieči« Pušark in Davidović, pravnik Sašič. JovoVarajic in Gavro Črnogorčević, pri katerem so po podatkih dijaka Grabeša našli te dni veliko ploščato bombo in dobro nabit browning. Ta bomba je bila tudi iz arzenala iz Kragujevca. Črnogorčević je predvčerajšnjim poizkusil pobegniti, pa so ga prijeli.

Doslej so zaprli v Sarajevu preko 150 oseb.

V Zenici je bil aretirani neki ključavničar Gjurič, baš v trenutku, ko je hotel pobegniti preko meje na Srbsko. Tudi on je na sumu, da je bil v zvezi z atentatom. V Zenici so aretirali tudi zemljejnkižnega praktikanta Stojakoviča ter ga takoj odpeljali v Sarajevo. Aretiran je v Zenici tudi njegov prijatelj praktikant Mladen, ki je priznal, da je pri njem Cabrinović nedavno prenočeval.

V prostorih zagrebškega tipografskega društva so izvršili hišno preiskavo, ker je bil svoj čas Cabrinović v Zagrebu stavec in član tipografskega društva, čegar predsednik Lazarevič je bil svojedobno zapleten v bombno afero na Cetinju.

Sokrivci sarajevskega atentata na Reki.

Glede na sarajevski napad so tudi oblasti na Sušaku in na Reki uvedle preiskavo, katere izid je strogo tajen. Dozdaj so zaprli 18 oseb. Neki bivši podčastnik Fruja Marjan je stopil dne 3. t. m. h več z nacem na cesti in jim je rekel: Kar se je zgodilo v Sarajevu, ni še čisto nič. Videli boste, kaj se z božjo pomočjo pride. Eden ga je ovadil, kakor so ga aretirali. Ponoči je policija več Srbov z Reke izgnala. Dne 4. t. m. je policija aretirala na Sušaku Jurija Grubića, ker je na nekem shodu pred napadom v Sarajevu namigaval, da se bo izvedel senzacionalen napad Srbov v slavo, vsled česar je ponosen, ker je Srb.

Na begu.

Z Dunaja poročajo, da je mnogo srbskih akademikov radi preiskav med jugoslovansko nacionalistiško mladino pobegnilo z Dunaja. Dokazano je, da je

organizacija nacionalistiške mladine imela ozke zveze z Belgradom.

Žrtev sarajevskih nemirov.

Kavarnar Pero Prijevič, ki so ga ranili demonstrantje v Sarajevu, je umrl v sarajevski bolnišnici.

Poleti pridem zopet!

Ko je bil nadvojvoda Franc Ferdinand zadnjič v Artstettenu, je dejal svojim služabnikom: »Poletim pridem zopet.« In res je prišel nazaj, toda — mrtev.

Protisrbske demonstracije v Dubrovniku.

Dne 5. julija so bile v Dubrovniku velike protisrbske demonstracije. Demonstranti, povečini kmetje iz okolice, so zahtevali, da se z mestne hiše sname srbska zastava, ki je visela ondi na pol droga skupaj s hrvatsko trobojnico. Čez nekaj časa je župan ugodil demonstrantom in dal sneti srbsko zastavo. Dve drugi skupini demonstrantov sta udrli v prostore obeh srbskih društev in jih opustošili. Tudi nekaj trgovin je bilo poškodovanih. Ker je bilo orožništvo preslabo, je okrajni glavar prosil za vojaštvo, ki je zasedlo ulice.

Razpust hrvatskega sabora?

Osješka »Drava« poroča iz Zagreba, da izjavlja vodstvo frankovcev, da se z ozirom na sarajevski dogodek ne more pričakovati nadaljnega dela sabora, kateremu bi predsedoval Srb. Frankovci bodo delali na razpust sabora. Nove volitve bi se vršile avgusta in bi ob tej priliki bila hrvatsko-srbska koalicija močno decimirana.

Srbi nameravajo vreči Hrvate iz hrvatskega sabora.

Iz Zagreba poročajo, da se je vsled posredovanja Pribičevićevega odločila hrvatsko-srbska koalicija, da bo celo stranko prava in poslanca Jalžabetiča izključila iz sabora od 15 sej, in sicer zato, ker so pravaši hoteli preprečiti, da bi sabor izrekel sožalnico za pokojnega prestolonaslednika.

Mažari in sarajevski zločin.

»Pester Lloyd« piše, da kaže sarajevski atentat potrebo, da se mora uprava Bosne in Hercegovine poveriti mažarskim rokam.

Zadušnice za rajnim nadvojvodom Franom Ferdinandom in za vojvodino Hohenberg.

Pariz. V cerkvi sv. Frančiška Ksaverija se je služila 4. t. m. slovesna sv. maša zadušnica, ki so se je udeležili generalni tajnik Pichon in podpolkovnik Pénelon kot zastopnika Poincaréja, nadalje ministrski predsednik in zunanji minister ter drugi dostojanstveniki.

Buenos Aires. Sv. maše zadušnice se je tudi zunanji minister udeležil.

Drač. Rekvija se je udeležil tudi knez Viljem s soprogo in drugi dostojanstveniki.

Ožje volitve v Istri.

V soboto se je vršila v tretjem mestnem volilnem okraju v Pulju ožja volitev med Lahom in Hrvatom. Pri ožji volitvi je dobil hrvaški kandidat Stihović 439, italijanski liberalci Fabro pa 359 glasov. Zmagal je torej hrvaški kandidat z večino 80 glasov. S tem so za istrske Hrvate in Slovence deželnozbornske volitve častno končane, ker v trgovski zbornici in velepospestvu žal nimajo mesta.

V mestnem volilnem okraju Izola — Milje pa je pri ožjih volitvah med socialistom in laškim krščanskim socialcem zmagal socialist Zorzenon z vsemi glasovi, ker krščanski socialci niso šli na volišče z ozirom na to, da je zmagala socialnega demokratska bila zasigurana.

Dnevne novice.

+ **Nepotrebne skrbi Vsenemcev.** Edina zmagajoča misel proti velesrbski propagandi. Počasi se sedaj oglašajo tudi Vsenemci s svojimi nazori o položaju na našem jugu. Nekaj se Vsenemcem mora priznati — precej odkritosrčni so! Tako piše »Alldeutsches Tagblatt« o avstrijskih Jugoslovanih in o njihovi žalosti po umorenem prestolonasledniku: »Vse nam lahko ukradejo in mi ne bomo za njimi jokali niti solze. Njihovo veselje ni naše veselje, njihova žalost ni naša žalost.« Res, silno odkritosrčen — nemški patriotizem! O velesrbsstvu in velesrbskih propagandah pa »Alldeutsches Tagblatt« pravi: »Boj proti naravnim ideji je aboten. Ne bo vodil do cilja, ker so ideje, ki se jih ne more udušiti tudi z nasilnimi sredstvi ne, ako se jim ne more postaviti nasproti z magajočo idejo. In te manjka.« — Vsenemci se temeljito motijo. Ideja, ki je možna zmagoslavju in državo obranjeno prodreti proti velesrbsstvu je hrvatsko-slovensko združenje v okviru habsburške dinastije. Zagrebška »Hrvatska« piše z ozirom na kronski svet, ki se v kratkem sestane, da razpravlja o bodoči politiki monarhije na jugu: »Preporučujemo krunskom viječu u svoj odanosti spram dinastije i monarhije: promijenisti dosadani kogni

sustav politike, jer čete samo tako spasiti hrvatski narod — ali i sebe i monarhiju. To je edini liek.« Stjepan Radić pa priobčuje v »Hrvatski« članek, katerega zaključuje s pozivom: »Svi Hrvati u hrvatski blok.« Hrvati sami so pa proti velesrbsstvu odločno prešibki, zato se jim mora pridružiti katoliške Slovence, da bo proti velesrbsstvu krepko stala zvesta avstrijska straža na jugu: katoliško hrvaško-slovensko združenje! To je edina pomoč za Avstrijo na jugu — vidi jo sedaj lahko, ako si noče nadeti očala, ki jih ji pripravljajo Vsenemci, skozi katera je pa prave avstrijske interese videti nemogoče.

+ **Občinski zastop Šmarje** pri Ljubljani je v svoji včerajšnji seji sklenil izjavo, v kateri obsoja ostudni umor prestolonaslednika in izraža neomejene zvestobo cesarju.

+ **Knezoškof dr. Kaltner** je 4. t. m. zapustil Celovec in odpotoval na svoje novo mesto v Solnograd. Z ozirom na sarajevski zločin so opustili slovesen sprejem. Včeraj 5. t. m. ob 8. uri dopoldne je bil slovesno v metropolitanski stolnici introniziran. Pri intronizaciji solnograškega nadškofa dr. Kaltnerja je fungiral kot papežev komisar monakovski kardinal dr. Zetinger.

+ **Sklicanje državnega zbora.**

»Narodni Listy« poročajo z Dunaja, da je termin za sklicanje državnega zbora jeseni že določen. Državni zbor se bo sešel v torek dne 20. oktobra.

+ **Se seje deželnega odbora kranjskega,** dne 4. julija 1914. Absolvirani pravnik Stanko Masič se imenuje deželni konceptnim praktikantom. — Razna popravila v deželnem muzeju se oddajo Valentinu Scagnetiju in Petru Žitniku. — Vrtnar na kmetijski šoli na Grmu I. Valentinčič se definitivno namesti v deželni službi. — Za prireditev tečaja za gozdarstvo v Kočevju za tamonšnje učitelje se dovoli podpora istotako za enak tečaj za kmetijske posestnike, ki se priredi na kmetijski šoli na Grmu. — Zgradba mostu čez Ljubljansko na Selu se odda ponudniku Müller & Komp. — Dovolj se deželni banki, da dovoli mestni občini ljubljanski 1.100.000 K posojila. — Za zgradbo hudoornika Hotenka v občini Hotedršica se dovoli deželni prispevek. — Izda se okrožnica na vsa županstva, da morajo razglase itd. cestnih odborov brezplačno objavljati, ker so županstva v cestnih zadevah po cestnem zakonu podrejena cestnim odborom. — Razveljavi se sklep občinskega sveta ljubljanskega glede zazidave trga Tabor. — Odobri se zamenjava sveta med mestno občino ljubljansko in Souvanom radi regulacije Muzejskega trga. — Dovolijo se podpore gasilnim društvom: Podutik — Glince, Preska, Kropa, Koroška Bela, Motnik, Leše, Rateče, Idrija, Gor. Vrhpolje, Mavčiče in Radovica. — Prihodnja seja deželnega odbora se vrši 18. avgusta ob 3. uri popoldne.

+ **O posredovalnih uradih zopet poje »Slovenski Narod«.** Liberalcem ne da miru ta naprava Slovenske Ljudske Stranke. Krasno notico je zapisal v tem oziru te dni »Slovenski Narod«. Kratka vsebina je ta: »Pristaši Slovenske Ljudske Stranke in dr. Pegan pravijo, da so posredovalni uradi zato ustanovljeni, da si ljudstvo prihrani odvnetiške stroške. Kljub temu je dr. Pegan za poslanca Dimnika in župana Ahlina na Ježici vložil tožbi, ki so prišle pred posredovalni urad in se tam poravnali. V vsakem slučaju je stala poravnava po 25 K. Iz tega sledi, da so ali posredovalni uradi za nič, ali pa postopanje dr. Pegana nepravilno.« O ostalih neslanih »kolegialnih« opazkah dopisnika »Narodovega« ne govorimo. Poizvedovalni smo, kako je s stvarjo in dobili odgovor: »Neresnica je, da bi se bili poravnavi sklenili proti plačilu stroškov v vsakem slučaju po 25 K. Res pa je da sta se vložili dve tožbi, in sicer potem, ko sta tako poslanec Dimnik, kakor župan Ahlin brezuspešno poskušala dobiti zadoščenje od svojih političnih nasprotnikov. Zalitve so se izvršile iz političnega nasprotstva, in zato nista imela niti poslanec Dimnik, niti župan Ahlin, ravno tako ne dr. Pegan povoda liberalcem kaj popuščati. Povrh tega sta bila oba slučaja namenjena, da držita protitežo proti liberalnim tožbam, ki so jih vložili zoper naše somišljenike. Ti protitožbi z naše strani sta izposlovali poravnave v drugih slučajih. Vse poravnave so se sklenile pred posredovalnimi uradi, in to je pri stvari največ vredno.

+ **Imenovanje na srednjih šolah.** Katehet na idrijski realki profesor Andrej Plečnik je imenovan za kateheta na državni realki v Ljubljani. — Prof. Ivan Brückl na 1. državni realki na Dunaju je imenova za profesorja na državni realki v Ljubljani. — Dr. Jakob Kotnik, supient za verouk na državni gimnaziji v Kranju, je imenovan za kateheta na tem zavodu.

— **Kdor ima Vestnik S. K. S. Z. 1. in 2. številko** in še ni poslal naročnine, naj blagohotno pošlje ta izvod nazaj, ker 1. in 2. številke pri manjkajo.

— **Smrtna kosa.** Včeraj, v nedeljo, 5. t. m., so v Kranju pokopali g. Andreja Kmeta, v pokojnega nadučitelja. Pokojnik je bil rojen v Naklem. Učiteljeval je v Voklem, Tržiču in zadnje čase v Cerkljah pri Kranju.

— **Osušenje travnikov pri Škofelji.** Včeraj se je vršila v Šmarju pri Ljubljani obravnava, ki jo je sklical kranjski deželni odbor radi osušenja močvirnih travnikov pri Škofelji. Gre se za 160 ha. Obravnava je vodil deželni odbornik dr. Lampe, ki je izjavil, da bo dežela pripravljena prispevati k osuševanju, proračunjenemu na 80 tisoč kron, ako interesi zagotove svoj 30% prispevek. Stavbni svetnik Sbrizaj je s številkami raznih poskusov na barju dokazal, kako visoko se da dvigniti dohodek barjanske zemlje s pravilnim obdelovanjem. Doseglo se je pri posameznih poskusih 200, 300 K, da, celo čez 500 kron zvišanja čistega dohodka na leto. Občina je sklenila, da prevzame stroške treh novih občinskih mostov. Mnogoštevilni interesi so takoj podpisali svoje izjave, tako da se utegne ustanovitev vodne zadruge izvršiti brez težav v kratkem času.

— **Pripravljalni odbor IV. slovenskega čebelarkega shoda** v Pragi nam javi, da se mu je posrečilo dobiti za udeležnike shoda na vseh avstrijskih železnicah olajšave v tem zmislu, da se za ceno osebnega vlaka vsak lahko pelje z brzovlakom. Tudi imajo vsi udeleženci štiri dni brezplačno stanovanje v hotelih ter bo na vse načine preskrbljeno za zabavo in pogostenje udeležencev. Udeleženci, kateri reflektirajo na te ugodnosti, se pa morajo zgledati v najkrajšem času pri osrednjem odboru osrednjega čebelarkega društva v Ljubljani ali pa na pisarno IV. slovenskega čebelarkega shoda v Pragi, Hybernska ul. č. 20, da jim zamoremo pravočasno preskrbeti legitimacijo za znižano vožnjo in izkaznice za bivanje v hotelih.

— **IV. slovenski čebelarški shod** združen s strokovno čebelarstvo razstavo se bo vršil v Pragi letos od 7. do 16. avgusta. Dosedaj se je prijavilo za obisk razstave 60 Srbov, 20 Črnogorcev, 50 bosenskih in hercegovinskih Srbov, mnogo Dalmatincev, 40 Slovencev, 150 Srbo-Hrvatov, mnogo Slovkov iz severne Ogrske in 30 Rusinov. Znatnih ugodnosti bodo deležni vsi udeleženci, torej tudi neorganizirani čebelarji, prijatelji in znanci čebelarjev, a treba je, da si vsak omisli legitimacijo z znakom za 3 K. — Čebelarstvo, toli važna panoga v narodnem gospodarstvu, se pri nas še vse premalogo goji. Zato želimo, da bi se kar največ Slovencev udeležilo letošnjega čebelarkega shoda v Pragi.

p **Poročila** se je v Gorici baronica Karloti pl. Locatelli, hčerka barona Jurija pl. Locatellija, z dragonskim poročnikom P. pl. Hagenauer.

— **Obesil** se je na Trsteniku št. 15 na podstrežju svoje hiše posestnik Matija Ribnikar, po domače Škrtelj. Ribnikar je imel mnogo pretrpeti pred ženo ian tastom. Z možem sta se vedno pretepal. Pravijo, da mu je huda žena še za slovo prisolila klofuto.

— **Treščilo** je na Zgornjih Brnikih v gospodarsko poslopje Janeza Močnika, ki je bilo nakrat v plamenu. Ogenj se je hitro razširil na sosednja poslopja. Na lice mesta došli gasilni društvo se je končno posrečilo oženj omejiti. Skupna škoda znaša okroglo 11.000 kron, zavarovalnina pa le 800 kron. — V Senčurju pri Kranju je strela zažgala kozolec posestnika Janeza Gašperlina, ki ima škode okoli 500 K.

— **Samoumor slovenskega poročnika.** V zadrski Franc Jožefovi vojašnici se je ustrelil 2. t. m. računski poročnik Rado Česnik, Slovenec, najbrže iz ljubljanske okolice. Domneva se, da so ga gnale v smrt slabe rodbinske razmere. Zapustil je vdovo in enega otroka.

— **Dalmacija za »Lego« in za »Družbo«.** Kakor je prinesla te dni »Hrvatska Kruna«, prispeva Dalmacija za »Lego Nazionale« vsako leto 130.000 K, a za »Družbo sv. Cirila in Metoda« v istem času niti 5000 K. »Lego« šteje v Dalmaciji 13 podružnic s 3699 člani, »Družba« tudi 13 podružnic, a samo s 500 člani. Šestnajst tisoč Italijanov prispeva za »Lego« 26krat več nego 500.000 Hrvatov. — Zal, tudi Slovenci nismo tako požrtvovalni kakor naši narodni nasprotniki Nemci in Lahji.

Ljubljanske novice.

Ij **Seja S. K. S. Z.** se vrši danes ob 1/2 8. uri zvečer. Prosimo vse gospode, ki se zanimajo za delo S. K. S. Z., da se te seje gotovo udeležijo.

Ij **Proslava sv. Cirila in Metoda.** Včerajšnja prireditev Apostolstva sv.

Cirila in Metoda v stolnici se je sijajno in dostojno izvršila. Stolnica je bila naltlačeno polna; tudi naša inteligenca je bila častno zastopana. G. Silvin Sardenko je v svojem govoru s finim taktom posvetil v sedanje verske in kulturne razmere na slovanskem jugu ter vsa svoja zares izvrina in globoka izvajanja ozaril z vzvišeno versko mislijo. Zelo prepričevalno je pokazal odredilno moč katoliških idej in krščanske ljubezni, ki bi edina mogla rešiti Balkan. Govor je napravil globok vtisk na zbrano občinstvo. Krasno cerkveno in ljudsko petje je zelo povzdignilo slovesno razpoloženje. To je bila zares dostojna proslava svetih slovanskih apostolov, lepa manifestacija za cerkveno edinstvo, sijajna proslava one ideje, ki so jo od nekdanj zastopali največji duhovni katoliške cerkve. Želimo, da bi Apostolstvo vsako leto nastopilo s podobno cerkveno prireditvijo.

Ij Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v torek, dne 21. julija ob 9. uri zvečer v sejni dvorani mestnega magistrata. Več v inseratu.

Ij Seja kluba občinskih svetovalcev S. L. S. je danes ob pol 9. uri zvečer.

Ij Včerajšnja nogometna tekma rezervnega moštva »Ilirije« z moštvom »Liberta« iz Reke je končala z uspehom 3 : 0 na korist »Ilirije«. Italijansko moštvo se je vedlo izpod vsake kritike in uganjalo pravo komedijo. Ze iz početka jim ni bilo prav, da bi igrali z rezervnim moštvom, potem so pa hoteli imeti drugega razsodnika. Nazadnje je njihov goalman vrgel žogo med občinstvo, nakar so vsi skupaj zapustili igrišče. Taki športniki naj bi ne hodili po svetu.

Ij Nesrečni avtomobil, v katerem je bil ustreljen rajni prestolonaslednik, so peljali dne 1. t. m. skozi Lubljano. Grof Harrach je avtomobil, v katerem je bil ustreljen prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand, podaril cesarju.

Ij Ljubljčan ranjen pri atentatu v Sarajevu. Pri sarajevskem atentatu ranjen podpolkovnik Merizzi je Ljubljčan. Njegov oče je bil stotnik pri topničarjih. Zanimivo naključje, da je spremljal oče cesarja Maksimilijana v Meksiko — torej tudi na poti v smrt.

Ij Iz vojaške službe. Načelnik artiljerijsko-orožnega podružnega skladišča v Ljubljani Teodor Drenik je imenovan za načelnika artiljerijskega orožnega skladišča v Gyulafehervaru. — Stotnik Karol Greben iz 5. havbičnega polka je dodeljen artiljerijsko-orožnemu podružnemu skladišču v Novem Gradu, je imenovan za načelnika v artiljerijsko-orožnem podružnem skladišču v Ljubljani. — V prezenčnem službo je prestavljen vojaški računski akcesist Henrik Zabkar pri intendantu 18. pehotne divizije. — Nadporočnik 10. dragonskega polka Josip pl. Rossek je dobil 6mesečni dopust.

Ij Umrli so v Ljubljani: Ivan Homec, mestni ubožec, 66 let. Terezija Vovk, čevljarjeva vdova-postrežnica, 63 let.

Velika odgovornost.

Po dolgih urah razburjenja in ogorčenja nad nerazumljivim činom nedoletnega in negodnega fantalina se oglasa počasi trezen in pameten razum. Srce je govorilo, govorilo je z žalostjo, pomilovanjem, z jezo in srdom nad zločincem in njegovimi žrtvami; toda tudi najgloblje čustva ne izpreme ne nad dejanjem ničesar več: izvršeno je. Sedaj pa, ko se gre za posledice, mora govoriti mirna pamet.

Prvo vprašanje, katero se najbolj obravnava, se glasi: Kdo je kriv? Kdo je ne samo pravi provzročitelj atentata, ampak kdo je moralno odgovoren in koga zadene prava krivda?

V glava devetnajstletnih fantov se navadno atentatski načrti ne porajajo sami od sebe; svoj izvor imajo od drugod. Za tem sedaj tudi policija iztika; bojimo se pa, da bo v svoji preveliki vnemi mogoče tudi policija napravila kakšno napako, katera bi bila v težkih urah zelo obžalovanja vredna. Policija naj vprašuje k d o, mi pa hočemo vprašati k a j. Odgovor na to vprašanje je pa precej neprijeten.

Kdor je pazljivo čital srbske liste zadnje leto, ta je našel redno stalno rubriko: nadvojvoda Franjo Ferdinand. Pod to rubriko so prinašali različni srbski listi o rajnkem prestolonasledniku najgorostnejše stvari. Ni je bilo vesti, in naj je bila še tako debelo namazana z lažjo, da je ne bi bil prinesel n. pr. »Mali Zurnal« debelo tiskane! Avstrijske vojne priprave ob meji, špijonaže, aretacije, rodbinske razmere, dvorne čenčarije, vse se je

družilo v harmonijo, vse je letelo na nadvojvodo, in čudež bi se bil moral zgoditi, da bi bila ostala vročekrvna mladina napram takim »iz zanesljivvejega vira« izhajajočim vestem hladna in trezna! Ta gonja se je pa vršila mesece in mesece, ne da bi bila našla srbska javnost, vsaj tista namreč, ki še nekoliko trezno politično misli, toliko navadnega takta, ki na slične vesti odgovarja z opazko: Hvala lepa in list uredništvu vrne. Da se srbska vlada za to ni zmenila, je pa zato pomembno, ker se njena popustljivost v tem oziru slabo vjema z vednimi njenimi zagotovili, da želi z Avstrijo prijaznih odnosov. Pomembno pa tudi zato, ker moč je, ki vladajo, niso nevedneži in nedorasli fantasti, ampak dobro vedo, kakšen mora nastati učinek sličnega pisanja. Srbski politični vodje so dostikrat pokazali, da imajo izboren psihološki instinkt — tudi tu so ga pokazali. Zato Stojan Protić ni poznal cenzure!

Drugič: Ves svet vé, kako je avstrijski dvor tesno zaprt in ločen od ostalega sveta po strogem španskem ceremonijelu. Le malokdaj se razmakne debelo zagrinjalo, da to ali ono uho ali oko predre za kullise. In takrat se rodi ono prazno besedičenje, ki pa pri vsej svoji praznini silno vpliva na ostali svet, kateremu nič bolj ne imponira kakor skrivnostnost! In svet sklepa: če je že to res, kar se je »zvedelo«, kaj mora biti še-le v resnici tam zadaj! Seveda je ta sklep napačen, a kaj vprašujejo ljudje po logiki, posebno mladina!

Sedaj pa združimo ta dva fakta — in prav enostavno razmišljanje nas mora pripeljati do odgovora na naše vprašanje, na odgovor, ki ni lahek: srbska vlada med činitelji, ki nosijo moralno odgovornost za napad, ni zadnja!

Stopimo še korak naprej. Pred malo tedni je bila srbska javnost prav zelo razburjena zaradi spora med civilno in vojaško oblastjo, ki je dosegal tudi krono. Oficirsko glasilo »Pijemont« je opetovano pozivalo kralja, naj napravi red! Kdor se spominja dogodkov, izvršenih pred par leti v Belgradu, ta mora vedeti, da so srbski oficirji zelo energični ljudje; ne samo v boju, ampak tudi v politiki. Bilo bi pa čudno, da ravno srbska policija, ki je sicer jako prebrisana, tega ne bi bila vedela! In da takrat ni držala rok križem, o tem se je celo pisalo. Policija je prav živahno delala, vsaj je bilo treba braniti kralja in vladu pred mogočimi napadi. To se je zgodilo pred jako kratkim časom, pred tako kratkim, da se je le čuditi, da ne bi bila srbska policija »prav nič« vedela o »neki« name-ravani zaroti! Svoje ga kralja je pač obvarovala pred »črno roko«; če pa je bila dolžnost srbske policije o kakem hudodelstvu, naperjenem proti tujemu dostojanstveniku, kratkoma molčati ali ne — na to naj odgovarja srbska vlada. Za nas odgovor ni težak.

Vemo sicer, da se nam bo očitalo zopet denuncijanstvo in klečeplazstvo in bog zna kaj še vse. Mi se tega ne strašimo. Neizprosna logika nas vede do zaključkov, ki nikomur niso prijetni. Če so pa zaključki tu, potem se moramo nanje ozirati, dokler jih nepobitna, nam dosedaj mogoče še neznana dejstva ne izpodbijejo.

Razne stvari.

— **Prenašanje električne sile brez žice.** Veliko senzacija je napravilo v Čehih poročilo o plzenskem izumitelju, ki ume s pomočjo svojih strojev prenašati brez žice električno silo na veliko daljavo. Tu gre za istinito tako iznajdbo. Izumitelj-inženier, ki zdaj še noče biti imenovan, živi v Plzdu in se bavi že nekaj let z vprašanjem, kako bi se dala prenašati električna sila brez žice. V poslednjem času se mu je posrečilo sestaviti pripravo, s katero prenaša električni tok vsake napetosti in intezivnosti — in to istomerni kakor tudi menjalni tok — brez žice v daljavo nekoliko kilometrov. Za iznajdbo plzenskega izumitelja se zanimajo že inozemski strokovni krogi. Izumitelj namerava v bližnji prihodnosti pokazati strmečemu svetu svoj izum, ki bo — kakor pišejo vsi češki listi — na polju elektrotehnike ena izmed najkoristnejših pridobitev za človeštvo.

Glasba.

* **Novi akordi.** Zbornik za vokalno in instrumentalno glasbo. Urejuje dr. Gojmir Krek. Ravnokar sta izšli 1. in 2. številka XIII. letnika. Št. 1. vsebina: 1. Vasilij Mirk (Trst) »Réveries za klavir. 2. Emil Adamič (Trst): »Kje si, dragi, da te ni?« za dva glasova in klavir.

— Št. 2. 1. Emil Hochreiter (Dunaj): »Pastirica« za en glas in klavir. 2. Jan-ko Ravnik (Praga) »V mraka«, moški zbor. — Izhaja šestkrat na leto, tekomo vsakega drugega meseca. Cena za leto 10 K, za pol leta 5 K. Posamezni zvezki po 2 K. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Zadnje vesti.

CESAR.

Dunaj. Cesar se odpelje jutri opoldne v Ischl, kjer mu prebivalstvo pripravlja velikanski sprejem.

HRVATSKI SABOR. — VELIKI NEMIRI. — KOALICIJA IZKLUČILA VEČ PRAVAŠEV.

Zagreb. V današnji seji sabora so se ponovili nemiri zoper Srbe. Koalicija je več poslancev, ki so demonstrirali, iz seje izključila.

Zagreb. Današnja seja hrvatskega sabora je bila zelo burna. Nekoliko pred 12. uri je prvi podpredsednik Magdič otvoril sejo, pravaši »Hrvatskinega« kriila pa so takoj dvignili velik hrup, medtem ko so jim koalicionaši odgovarjali. Ko se je pa čital zapisnik prošle seje, so pravaši klicali, da je zapisnik falzificiran. Ves čas med čitanjem zapisnika je vladal nepopisen hrup. Nato je govoril k poslovniku dr. Prebeg, ki je nastopil proti sestavi zapisnika, ker da je laž, da je sabor to sklenil, kar je v njem (namreč sožalnico). Medtem je zapisnikar čital dalje. Pozneje je govoril dr. Frank, ki je pričel pripovedovati o srbski propagandi. V tem trenutku je predsednik Franku pripomnil, da je lopov, ko kaj takega trdi. V sled tega je nastal tak šum, da se ni čula niti ena beseda in se je seja prekinila. Prišlo je do burnih prizorov in kmalu bi se bili poslanci dejansko spoprijeli. Zatluka je klical: Lopov! Svinje! Srbi vun iz sabora! Pravaši so očitali koalicionašem, da so Principovi sokrivci, ubijalci prestolonaslednika. Burni prizori so se ponovili in došli do vrhunca, ko je grof Kulmer predlagal, da se pravaši izključijo, ker so hoteli v prejšnji seji sožalnico po prestolonasledniku preprečiti. Buka je bila tako strašna, da se ni ničesar čulo. Beležnik je kljub temu prebral predlog, da se dr. Frank, Zatluka in dr. Horvat izključijo od šestdeset sej, Vučetić in dr. Prebeg od trideset, ostali pa dobe ukor. To je izzvalo nečuven škandal. Magdič je v velikem nemiru prekinil sejo in nadaljevanje odredil čez tri ure. Policija blokira celi Gornji Grad in je množico razgnala.

MANIFESTACIJA NA DUNAJU.

Dunaj. Katoliški »Volksbund« je priredil v dvorani mestne hiše žalno manifestacijo. Govorili so grof Trautmannsdorf, urednik dr. Funder in ravnatelj Schmidt. Poslala se je cesarju depeša: »Več tisoč mož v žalosti zbranih se klanja Vašemu Veličanstvu v neomajni zvestobi in ljubezni.« Poslala se je depeša tudi Karolu Francu Jožefu.

Dunaj. Po shodu katoliškega »Volksbunda« je odkorakalo okoli 500 oseb k spomeniku »Deutschmeistrov«. Tam so peli cesarsko in princ Evgenovo himno. Dva občinska svetnika sta govorila. Nato se je množica popolnoma mirno razšla.

IZJAVA FZM. POTIOREKA.

Budimpešta. »B. Hirlap« poroča: FZM. Potiorek je napram našem dopisniku izjavil, da so se ob prihodu prestolonaslednika storile vse varnostne priprave. Ni res, da je vse imelo v rokah samo vojaško poveljstvo. Prestolonaslednik je, ne da bi koga niti najmanje obvestil, bival v trgovini Kabiljo in nakupoval veliko reči. Ali je bil prestolonaslednik kaj posvarjen, o tem nisem nič čul. Kar se tiče odredb proti velesrbski agitaciji, bom stavil tozadevne predloge.

PROTINEMŠKE DEMONSTRACIJE V GALICIJI.

Lvvov. Tu in v Przemyslu so se vršile velike protinemške demonstracije, ker so Nemci napadli poljske Sokole v Bjalicu.

PRITOŽBA DUNAJSKE MESTNE OBČINE ZARADI KOMENSKEGA ŠOLE ZAVRNJENA.

Dunaj. Upravno sodišče je zavrnilo pritožbo mestne občine dunajske, proti odločbi naučnega ministrstva in namestništvu, s katero se je razveljavilo od dunajske mestne občine odrejeno zaprtje Komenskega šole na Dunaju kot neutemeljeno. Upravno sodišče uveljavlja mnenje, da je bilo namestništvo upravičeno sistirati ukrep mestne občine glede zaprtja šole, ker je prekorajčila mestna občina dunajska svoj delokrog.

BRAT POLKOVNIKA REDLA TOZI RAJNIKOVO KONKURZNO ZAPUŠČINO.

Praga. Vpokojeni podpolkovnik Oskar Renald, brat znanega vohuna samomorilca

Redla je tožil konkurzno zapuščino Redlovo, da mu mora izplačati 4440 kron, ki mu jih je posodil. Pri razpravi se je sklenila poravnava, da se Renald zahteva prilizna, če priseže, da je res posodil bratu 4440 kron.

ZUPANSKA VOLITEV V TRIDENTU.

Trident. Občinski svet je izvolil za župana zopet prejšnjega župana Tippelna, za podžupana pa odvetnika Menestrina.

ANARHIJA V ALBANIJI.

Drač. Vest, da je Isa Boljetinac umorjen, se ne potrjuje. Epirci so po silnem boju zavzeli Korico. Milanska »Perseveranza« piše, da namerava knez Wied odstopiti in se podati na avstrijsko vojno ladjo, ker Rumunija ne trpi nabiranja prostovoljcev in ker je knez v vedno večjih denarnih stiskah. Kipar Gurschner je v Berolinu otvoril urad za nabiranje prostovoljcev, kateri bodo v kratkem odpotovali v Drač.

Drač. Iz Starova se poroča, da so zavzeli vstaši Starovo. Korica je ogrožena.

Drač. Prenk Bib Doda je došel 4. t. m. v Drač. S Prenk Bib Dodom je prišel Bairameuri s 100 možmi. Zahteval je denar, orožje, proviant in municijo, da še enkrat napade vstaše. Ministrski svet se ni sklepal. Knez je sprejel Prenk Bib Dodo v avdienci. V Drač je došlo 27 prostovoljcev iz Nemčije.

Drač. Danes je dospelo semkaj 60 avstrijskih prostovoljcev in 27 nemških.

GRČIJA KUPILA NOVO LADJO.

London. Grčija je kupila oklopnico, ki se gradi v angleški ladjedelnici na račun neke druge vlade. Oklopnica dobi ime »Konduriotis«.

SMRTNA NESREČA ANGLEŠKEGA ADMIRALA.

London. Admiral Percy-Askel je pri avtomobilski nesreči smrtno ponesrečil.

IZ ITALIJANSKEGA PARLAMENTA.

Rim. V italijanskem parlamentu so socialisti in republikanci že 14 dni obstruirali proti novemu zakonskemu načrtu, s katerim se uvaja davčna reforma z nekimi novimi davki. V včerajšnji seji pa je prišlo do kompromisa, glasom katerega se uvedejo novi davki samo za dobo enega leta. Ker so ta kompromis sprejeli toliko obstrukcionisti, kolikor vlada, je s tem spor poravnal.

UPOR REZERVNIKOV 68. ITALIJANSKEGA PEŠPOLKA.

Rim. »Agenzia Stefani« dementira poročila več listov, da bi se bili upri v Milanu rezervniki 68. italijanskega pešpolka.

ARETACIJA DVEH ITALIJANSKIH VOHUNOV.

Inomost. Italijanski listi poročajo, da so aretirali dva častnika italijanske armade, ki sta se, da vohunita, kot delavca udinjala pri zgradbah novih avstrijskih utrdb pri Rivi ob tirolsko-italijanski meji. Vojaške oblasti so izročile vohuna okrožnemu sodišču v Roveretu.

ŽELEZNIŠKA NESREČA V GRADCU.

Gradec. Danes ob tri četrt na 3. uri sta na tukajšnjem glavnem kolodvoru zadela skupaj dva tovorna vlaka. Mnogo vagonov je popolnoma razbitih. Škoda znaša 80.000 K. Zavirač Urbanič iz Maribora je ranjen.

SMRTNA NESREČA V BEROLINU.

Berolin. V sled stika z neko močno napeto električno žico, ki je v Spandavu padla na tla, je bilo 5 delavcev ubitih, 6 ranjenih.

NEMŠKI PARNIK PONESREČIL.

London. Iz Montevidea brzojavljajo, da je nemški parnik »Mera«, ki je plul iz Valparaisa, zavozil pri otoku Lobos na plitvino. Razne ladje so prihiteli parniku na pomoč. Parnik je last hamburške družbe »Kosmos«.

PONOVI IZGREDI ZARADI PONDRAZENJA KRUKA V MADRIDU.

Madrid. Nemiri zaradi podraženja kruha so se v sredo nadaljevali. Na trgu Cebada je morala nastopiti proti demonstrantom municipalna garda. Razburjeno občinstvo je skušalo napasti gardno vojašnico. Došlo je do krvavega pretepa, v katerem je bilo mnogo oseb aretovanih. V parlamentu so liberalci grajali postopanje policije, vendar je vlada pri glasovanju vseeno dobila večino, ker je izjavila, da je dolžnost policije, predvsem skrbeti za mir in red.

ZLA USODA DEFRAVDANTA.

Černovice. Postajni načelnik Emil Krasnianski, ki je defraudiral 23.000 K, se je na »Empress of Ireland« ponesrečil. Denar se je namreč potopil, on sam pa si je le življenje rešil. Zdej je prišel v Černovice, kjer so ga zaprli.

Blejski vodovod.

Gorje, dne 2. jul. 1914.

Danes je bil za gorjanske občane vesel dan: V prvič je namreč pritekla voda v podzemeljskih ceveh iz daljne Radovne, mrzla studenčnica potoka Zmrzleka, v naše gorjanske vasi.

Zeljno, nestrno smo jo pričakovali.

To dolgo, težavno, deloma strmo pot je voda-studenčnica napravila brez najmanjših zaprek. Konstatiralo se je, da se je delo tehnično popolnoma obneslo v radost vseh merodajnih faktorjev: deželnega vodstva, vrle tvrdke — podjetništva Kress, zlasti pa našega dobrega ljudstva.

Vse tehnične težkoče — in teh je bilo mnogo — so sijajno premagane. Vodovod deluje danes v vaseh: Krnica, na Dolgem brdu, Gornjih in Spodnjih Gorjah — v dolžini sedem kilometrov. Iz Krnice na Dolgo brdo je voda premagala 35 metrov visok strmec, s tako lahkoto, da smo se vsi, ki smo pričakuje prvi pritok, poslušali šumenje zraka in za njim hiteče vode, čudili in se veselili.

Na Dolgem brdu smo pri hidrantu nastavili brizgalno cev ter napravili prvi poskus. Dasi je Dolgo brdo najvišja točka, je vodni curek brizgal in škropil vesele gledalce na okolo ter vrhove bližnjih slemenov na hišah.

Pripomnim, voda je že pri prvem pritoku čista, mrzla, pitna! Zares, potok Zmrzlek dela svojemu imenu čast tudi, ko je pretekel tako dolgo podzemeljsko pot.

V teku dveh dni priteče studenčnica v zdravilišče in letovišče Bled, kjer jo razumni ljudje že nestrno pričakujejo.

Zgradba vodovoda je v sedanjem štadiju sijajno uspela, zato smemo upravičeno upati, da bo vodovod tudi na Bledu brezhibno deloval.

Za zgradbo vodovoda se je našlo na Bledu pri pravih domačinih in tujcih več umevanja, kot pri zastarelih liberalnih glavah, ki še danes zabavljajo čez vse deželne naprave deloma iz nevednosti deloma iz zlobnosti. Pa je že tako, kar grajajo in zavirajo liberalci, se izvrstno obnese v korist našega poštenega, delavnega za gospodarski napredek vnetega ljudstva ter ponos njegovih pravih prijateljev.

Dr. Val. Rožič: Spomin na Gospo- svetsko polje

s krasnimi slikami: Gospa Sveta, knežji kamen, vojvodski prestol itd. se dobi v **Celovcu, Mohorjeva družba**. Posamezni iztisi po 50 vinarjev, 10 iztisov za 4 krone. Spomin obsega najlepši del slovenske zgodovine, zato sezite po tem dragocenem biseru. Čisti dobiček gre v narodne namene koroških Slovencev.

— »Zločin v Sarajevu.« Pod tem naslovom izide prihodnje dni lična knjižica z dvema krasnima slikama, porabnima tudi za okvir, in nad 30 drugimi slikami, ki bo obsegala poleg natančnega opisa tragičnega dogodka v Sarajevu tudi natančen življenjepis pokojnega prestolonaslednika in njegove plemenite gospe soproge. Opisane in pojasnjene bodo poljudno tudi vse pogrebne slovesnosti od Sarajeva do grobnice pokojnih nesrečnih žrtev v gradu Artstettnu. Cena lično opremljeni knjižici bo 70 vin. za izvod, po pošti 80 vin. Pri večjih naročilih da založništvo do 100 izvodov na vsakih 10 po en prosti izvod, nad 100 pa na vsakih 20 po tri proste izvode. Naročila sprejema Katoliška bukvarna v Ljubljani.

— **Obširni vozni red**, v katerem so obsežne vse železniške proge v slovenskih deželah ter tudi tuje proge, s katerimi so domače zvezane, je ravnokar izšel v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani. Z voznim redom je združen tudi koledar ter zaznamek za razne notice, ki obsega več praznih listov finega papirja. To je najobširnejši in najnatančnejši slovenski vozni red, ki bo vsakemu kot praktična žepna knjižica izborna služil. Ker služi vozni red v prvi vrsti reklamnim namenom, se mu je določila izjemno nizka cena, ki znaša samo 10 vin. za broširan in 30 vin. za elegantno v platno vezan izvod s predalom za razne papirje. S to ceno ogromni stroški ne morejo biti nikdar pokriti. Vozni red se dobi in naroča v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 6. julija 1914.

Pšenica za oktober 1914	12.78
Pšenica za april 1915.	13.01
Rž za oktober	9.23
Oves za oktober	7.68
Koruza za julij 1914	7.36
Koruza za avgust 1914	7.52
Koruza za maj 1915	7.26

Kdor rabi dobro luč, naj kupi popolno napravo za

karbitovo luč

od **Franceta Borc v Šmarci, p. Kamnik**. — Naprava je za 25 luči in se dobi zelo poceni. 2211

Mladenič

star 19 let, ki je dokončal Kmetijsko šolo na Grmu in Zadržno šolo v Ljubljani, išče službo na kakem večjem posestvu ali pri kaki zadrugi. — Več pove upravnistvo lista pod številko 2199.

Začetniki!

Grško, latinsko, francosko, angleško, nemško, italijansko po zelo nizki ceni! — **Marija Stanič, Knaflova ulica 4. I.** 2205

Učenka

za specerijsko trgovino in glavno tobačno zalogo se išče. Biti mora dobra v računanju in iz postene hiše. — Vstop s 1. avgustom. — Ponudbe na **J. Kemperle, Kamnik.** 2203

Hiša

s sadnim vrtom, na zelo lepem kraju, 10 minut od Domžal, zelo pripravna za stanovanja, je takoj na prodaj. Nizka cena. Več se izve pri **Ivanu Jezerniku**, sobni slikar in pleskar, Stob, pošta Domžale.

Išče se

kuharica

za župnišče, pošteno delavno dekle. Naslov pove iz prijaznosti upravnistvo »Slovenca« pod številko 2220. (Znamka za odgovor.)

Proda se po ceni še skoraj čisto nov

pianino

s sedmimi oktavami.

Več pove

Matej Vurnik, organist.
Crnuče, p. Jezica pri Ljubljani.

Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani.Zap. št. 694.
1914.

2217

Vabilo

gospodom častnim, podpornim in pravim članom
trgov. bolniškega in podpornega društva
v Ljubljani

76. redni občni zbor

ki se vrši

v torek, dne 21. julija 1914 točno ob
pol 9. uri zvečer v sejni dvorani mest-
nega magistrata.

Dnevni red:

1. Računsko poročilo ravnatelja o poslovanju in stanju društva za l. 1913.
2. Poročilo revizijskega odseka o pregledanju računskih sklepov za l. 1913. in skotranju imovine.
3. Predlog ravnateljstva na odobrenje enkratnih fakultativnih podpor, ki jih je ravnateljstvo dovolilo in izplačalo l. 1913.
4. Predlog ravnateljstva na podelitev izrednih podpor članom za l. 1914.
5. Samostojni predlogi članov, ki se morajo po § 43. društvenih pravil vsaj osem dni pred občinim zborom izročiti pismeno ravnateljstvu.
6. Volitev revizijskega odseka za leto 1914. obstoječega iz treh računskih pregledovalcev in dveh namestnikov, iz srede članov, ki ne pripadajo ravnateljstvu.

V Ljubljani, 6. julija 1914.

Alojzij Lilleg
ravnatelj.Ivan Volk
tajnik.

Išče se

izprašani kurjač

za parne kotle (Kesselheizer) za večjo tovarno na Gorenjskem. Prosilec mora biti več slovenskega in nemškega jezika. Služba je stalna, vstop takoj. Ponudbe naj se blagovoli poslati na **g. Antona Pongratza, tovarniškega uradnika Jesenice-Fužine, Gorenjsko.** — Tudi se lahko reflektant takoj goraj imenovanemu osebno predstavi. 2207

zdravniško priporočeno **kritvoreče**
vino daje moč in zdravje.

Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po poštnem povzetju K 4-80. Edina zaloga

Br. Novakovič

veletrgovina vina, vermoutha, Marsale, Malage, konjaka, žganja itd.

Ljubljana.

2631

Glasovir

prav dobro ohranjen, potem

gramofon

s 60 ploščami in polifon s 50 ploščinastimi ploščami, je prav po ceni na prodaj. Kdor se za to zanima, naj se oglasi pri trgovcu **Mihaelu Omahen v Višnji gorci.** 2159

Preminula je danes po polnoči, previdena s svetotajstvi, moja pristrčno ljubljena soproga, oziroma hčerka, sinaha, sestra, svakinja, vnukinja in nečakinja, gospa

Frida Bučar, roj. Gatsch

stara 22 let.

Pogreb nepozabne bo v Kostanjevici, dne 6. julija ob 6. uri popoldne.

Maše zadušnice se bodo brale v tukajšnji župni cerkvi.

V Kostanjevici, dne 5. julija 1914.

2218

Lavoslav Bučar.

Narodno romanje v Lurdu s posebnim vlakom.

Začetek romanja dne 12. avgusta!

2047

Romanje bo trajalo: skupina A) 14 dni, skupina B) 16 dni.

Romarski skupini potujeta: A) Ljubljana, Ponteba, Verona, Milan, Vintemille, Marseilles, Lurd, Marseilles, Lyon, Genf, Maria Einsiedeln (Švica), Inomost, Franzensfeste, Ljubljana. — **B)** do Lurda kot skupina A, nazaj skozi Bordeaux, Paris, Basel, Zürich, Inomost, Bad Gastein, Ljubljana.

Programi se dobe pri preč. gosp. Ant. HRIBAR-ju v Zalem logu pri Železnikih, in pri g. Lamb. MALLY-ju, trgovcu, Medija-Izlake pri Zagorju.

Sukno, volнено blago, vse vrste perilno blago, šifoni, preproge, odeje, zastori in izvrstno gotovo moško perilo se dobi po najnižjih cenah ::
v manufaktorni modni trgovini

Oglejte si zalogo,
zahtevajte vzorce

I. KOSTEVC Ljubljana
Sv. Petra cesta 4